

2014-
2024

Repertoriu de practică neunitară. Drept penal.

Cuprins

Codul penal român. Drept penal. Partea generală.....	9
Titlul I. Legea penală și limitele ei de aplicare (art. 1-14).....	9
Capitolul 1. Principii generale (art. 1-2).....	9
Capitolul 2. Aplicarea legii penale (art. 3-14)	9
Secțiunea 1. Aplicarea legii penale în timp (art. 3-7).....	9
1. Aplicarea legii penale mai favorabile în cazul cererilor de liberare condiționată, atunci când pedeapsa aflată în executare a fost aplicată pentru o infracțiune comisă sub imperiul Codului penal din 1969, judecata cauzei a avut loc ulterior datei de 01.02.2014 și, urmare a aplicării dispozițiilor art. 5 Cod penal în vigoare, a fost identificată ca fiind lege penală mai favorabilă Codul penal intrat în vigoare la data de 01.02.2014	9
2. Modalitatea de aplicare a legii penale mai favorabile pentru persoanele condamnate definitiv în străinătate, înainte de 01.02.2014 și care execută pedeapsa în România, prin raportare la Decizia nr. 13/2014 a ICCJ, care se interpretează în sensul că, prin aplicarea art. 6 Cod penal, persoanele condamnate trebuie aduse:	10
- fie în situația în care hotărârea de condamnare pronunțată de autoritățile judiciare străine ar fi recunoscută potrivit legii noi;	10
- fie în situația în care se află persoanele condamnate în România anterior datei de 01.02.2014, pentru aceleași infracțiuni.	10
3. Interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 21 alin. 1 și 2 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, în sensul că, dacă, aplicând legea penală mai favorabilă, pedepsele mai mari de 15 ani închisoare aplicate infractorilor minori în baza Codului penal din 1969 (de exemplu 17 ani închisoare), se înlocuiesc cu măsura educativă a internării într-un centru de detenție pentru o perioadă egală cu durata pedepsei închisorii sau cu măsura educativă a internării pe o perioadă de 15 ani maxim	10
4. Aplicarea obligatorie a legii penale mai favorabile prevăzută de art. 6 Cod penal în vigoare în cazul condamnării definitive pentru săvârșirea infracțiunii continuate în ipoteza în care potrivit Codului penal în vigoare nu mai sunt întrunite elementele de existență ale infracțiunii continuate, ci ale concursului de infracțiuni potrivit art. 38 Cod penal în vigoare.....	12
5. Modalitatea concretă de aplicare a legii penale mai favorabile, inclusiv prin raportare la Decizia Curții Constituționale nr. 265/06.05.2014, în special în cauzele cu un inculpat trimis în judecată pentru mai multe infracțiuni ori în cauzele cu mai mulți inculpați trimiși în judecată pentru o pluralitate de infracțiuni, pornind de la prevederile art. 5 Cod penal în conformitate cu care, în cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea mai favorabilă	13

6. Contopirea pedepselor aplicate prin hotărâri de condamnare diferite: una în baza legii vechi (stabilită legea veche ca fiind legea mai favorabilă) și una în baza legii noi (stabilită ca fiind mai favorabilă). Legea penală mai favorabilă	13
7. Situația judecării concomitente a unor infracțiuni din care, parte sunt săvârșite sub imperiul legii vechi și o altă parte sub legea nouă	14
8. Situația circumstanțelor speciale de calificare a infracțiunilor prevăzute de Codul penal din 1969 ce nu se mai regăsesc în actuala reglementare penală, în ipoteza în care se apreciază că legea penală veche este mai favorabilă inculpatului. Se va dispune condamnarea acestuia cu reținerea circumstanțelor speciale de calificare a faptei ce sunt incidente potrivit legii vechi sau sunt aplicabile dispozițiile art. 4 Cod penal, cu consecința înlăturării acestor circumstanțe, motivat de împrejurarea că acestea nu mai sunt prevăzute de noua lege penală.....	15
Titlul II. Infracțiunea (art. 15-52).....	16
Capitolul I. Dispoziții generale	16
Capitolul II. Cauzele justificative.....	16
Capitolul III. Cauzele de neimputabilitate.....	16
Capitolul IV. Tentativa	16
Capitolul V. Unitatea și pluralitatea de infracțiuni (art. 35-45).....	16
1. Infracțiunea continuată. Situația judecării ulterioare a unor acțiuni sau inacțiuni care intră în conținutul aceleiași infracțiuni continuate	16
2. Modalitatea de stabilire a pedepsei rezultante în cazul comiterii mai multor infracțiuni concurente în stare de pluralitate intermediară.....	17
3. Reținerea unității sau pluralității de infracțiuni în cazul în care autorul pătrunde într-o locuință și sustrage bunuri care aparțin mai multor persoane. Infracțiune de furt.....	19
4. Modalitatea de sancționarea a pluralității de infracțiuni în ipoteza în care există infracțiunea (A) care este concurentă atât cu infracțiunea (B) care reprezintă primul termen al recidivei postexecutorii, cât și cu infracțiunea (C) care reprezintă al doilea termen al unei recidive postexecutorii.....	19
Capitolul VI. Autorul și participanții	20
Titlul III. Pedepsele (art. 53-106).....	20
Capitolul I. Categoriile pedepselor	20
Capitolul II. Pedepsele principale	20
Secțiunea 1. Detențiunea pe viață	20
Secțiunea 2. Închisoarea	20
Secțiunea 3. Amenda.....	20
Capitolul III. Pedepsa accesorie și pedepsele complementare	20
Secțiunea 1. Pedepsa accesorie.....	20
1. Aplicarea pedepselor accesorii în situația în care instanța dispune condamnarea inculpatului la pedeapsa închisorii, urmată de suspendarea executării sub supraveghere a pedepsei.....	20
Secțiunea 2. Pedepsele complementare	22
Capitolul IV. Calculul duratei pedepselor	22
Capitolul V. Individualizarea pedepselor.....	22

Secțiunea 1. Dispoziții generale	22
Secțiunea a 2-a. Circumstanțe atenuante și circumstanțe agravante (art. 75-79)	22
1. Reținerea și aplicarea circumstanței atenuante legale prevăzută de art. 75 alin. (1) lit. d) Cod penal în cazul infracțiunii de colectarea, deținerea, producerea, transportul, preluarea, depozitarea, predarea, desfacerea și vânzarea bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal cunoscând că acestea provin din contrabandă sau sunt destinate săvârșirii acesteia, prev. de art. 270 alin. 3 din Legea nr. 86/2006 privind Codul Vamal	22
Secțiunea a 3-a. Renunțarea la aplicarea pedepsei (art. 80-82).....	23
Secțiunea a 4-a. Amânarea aplicării pedepsei (art. 83-90).....	23
1. Se poate dispune amânarea aplicării pedepsei în situația în care inculpatul nu își dă acordul să presteze o muncă neremunerată în folosul comunității sau nu se prezintă la judecată pentru a-și exprima acordul și instanța de judecată apreciază că nu este necesar ca, stabilind o pedeapsă cu amânarea aplicării acesteia, să stabilească în sarcina inculpatului obligația prevăzută la art. 85 alin. (2) lit. b) Cod penal?	23
Secțiunea a 5-a. Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere (art. 91-98) 24	
1. Este obligatoriu, în cazul în care se dispune condamnarea inculpatului cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere și se impune condamnatului obligația prevăzută la art. 93 alin. 2 lit. b) Cod penal, să se indice numărul programelor care trebuie urmate de către condamnat?	24
2. Obligativitatea prestării unei munci în folosul comunității (art. 92 alin. 3 Cod penal). Deducerea muncii prestate în folosul comunității în situația unor infracțiuni concurente judecate separat.....	25
3. Tipul de soluție în cazul cererilor prin care se solicită - în temeiul art. 95 din noul Cod penal - modificarea/încetarea obligațiilor stabilite condamnatului (persoanei supravegheate) prin hotărârea de condamnare (rămăsa definitivă înainte de intrarea în vigoare a noului Cod penal), prin care s-a dispus suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei conform art. 86 indice 1 din Codul penal din 1969;.....	26
Secțiunea a 6-a. Liberarea condiționată (art. 99-106)	27
1. Modalitatea de interpretare a articolului 100 alin. 1 lit. c) Cod penal privind liberarea condiționată în cazul condamnaților care nu au posibilitatea de a achita obligațiile civile.....	28
2. Se poate invoca în cadrul analizării unei noi cereri de liberare condiționată autoritatea de lucru judecat raportat la motivele de fapt și de drept pe care s-a întemeiat soluția inițială sau se realizează o nouă examinare a legalității și temeiniciei propunerii, dacă după respingerea ca nefondată de către judecătoria, prin sentință penală rămasă definitivă, a propunerii comisiei de liberare condiționată din cadrul Penitenciarului, se formulează o nouă propunere, ca efect al intervenirii recursului compensatoriu	29
3. Înțelesul noțiunii de obligație civilă din conținutul dispozițiilor legale art. 99 lit. c și art. 100 lit. c Cod penal, în sensul includerii sau nu a cheltuielilor de judecată în obligații civile ce trebuie executate.....	29

4. Competența comisiei de liberări condiționate și a instanței de judecată de a analiza îndeplinirea condiției prev. de art. 99 lit. c) și 100 lit. c) Cod penal	30
5. Modalitatea de interpretare a dispozițiilor art. 91-98 din Codul penal în situația unui condamnat cetățean străin care nu are locuință/domiciliu în România sub aspectul posibilității de aplicare a suspendării sub supraveghere a executării pedepsei.....	31
Titlul IV. Măsurile de siguranță (art. 107-112 ¹).....	33
Capitolul I. Dispoziții generale (art. 107-108).....	33
Capitolul II. Regimul măsurilor de siguranță (art.109-112¹)	33
1. Modalitatea de interpretare a dispozițiilor art. 112 Cod penal raportat la art. 291 alin. (2), art. 292 alin. (4) Cod penal, modalitatea de luare a măsurii confiscării în cursul judecării desfășurate prin procedura simplificată de recunoaștere a vinovăției.....	33
2. Dacă există o ordine de preferință sau o prioritate în punerea în executare a măsurilor de siguranță raportat la natura infracțiunilor comise care sunt prevăzute în legi penale speciale, în cazul în care un inculpat este condamnat pentru săvârșirea unor infracțiuni concurente de evaziune fiscală, spălare de bani și înșelăciune, iar asupra bunurilor sale mobile și imobile este luată măsura sechestrului asigurator în vederea confiscării speciale și a recuperării prejudiciului material	36
3. Confiscare bani, valori sau bunuri în cazul infracțiunilor de corupție	37
4. Temeiul de drept în baza căruia se dispune confiscarea, în procedura reglementată de art. 549 ind. 1 Cod procedură penală, în următoarele ipoteze:.....	38
Titlul V. Minoritatea (art. 113-134)	39
Capitolul II. Regimul răspunderii penale a minorului (art. 113-116)	39
1. Luarea măsurii arestării preventive față de inculpatul minor cu vârsta între 14 și 16 ani pentru care nu s-a efectuat expertiza medico-legală pentru stabilirea discernământului	39
Capitolul II. Regimul măsurilor educative neprivative de libertate (art. 117-123)..	40
1. Dacă, în situația în care, față de un minor, s-a dispus măsura educativă a asistării zilnice pe durata sa maximă, de 6 luni, instanța investită cu judecarea unei infracțiuni concurente este obligată, prin raportare la dispozițiile art. 123 alin. 3 lit. c) Cod penal, să aplice o măsură educativă privativă de libertate sau poate menține măsura educativă a asistării zilnice pe 6 luni, astfel cum a fost aceasta dispusă anterior	40
Capitolul III. Regimul măsurilor educative privative de libertate (art. 124-127)	41
1. Limitele măsurii educative a internării într-un centru de detenție în cazul infracțiunilor săvârșite de minori sub forma tentativei	41
Titlul VI. Răspunderea penală a persoanei juridice (art. 135-151)	42
Capitolul I. Dispoziții generale (art. 135-137)	42
Capitolul II. Regimul pedepselor complementare aplicate persoanei juridice (art. 138-145).....	42
Capitolul III. Dispoziții comune (art. 146-151)	42

Titlul VII. Cauzele care înlătură răspunderea penală (art. 152-159).....	42
1. Modalitatea de calcul a termenului de prescripție a răspunderii penale în cazul unui inculpat complice la un singur act material al unei infracțiuni continuate care se desfășoară o perioadă mai mare de timp	43
2. Infracțiunile pentru care operează retragerea plângerii prealabile formulate și este necesară schimbarea încadrării juridice a infracțiunii ce face obiectul cauzei deduse judecătii într-o infracțiune pentru care operează împăcarea părților	43
3. Efectul suspensiv asupra prescripției răspunderii penale al dispozițiilor art. 43 alin. (2) din Anexa 1 la Decretul Președintelui nr. 195 din 16 martie 2020, privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României.....	44
4. Efectele Hotărârii Curții de Justiție a Uniunii Europene din 24 iulie 2023, Lin, C-107/23 PPU, EU:C:2023:606, asupra prescripției răspunderii penale	45
Titlul VIII. Cauze care înlătură sau modifică executarea pedepsei (art. 160-164)	45
Titlul IX. Cauzele care înlătură consecințele condamnării (art. 165-171).....	45
1. Reabilitarea judecătorească în cazul condamnărilor succesive, între care există și condamnări pronunțate de instanțe străine, iar hotărârile judecătorești pronunțate în străinătate nu au fost recunoscute, potrivit legii, de instanțele din România. Recunoașterea pe cale incidentală, în cursul judecării/soluționării cererii de reabilitare judecătorească, a hotărârii/hotărârilor judecătorești de condamnare pronunțate în străinătate	45
Titlul X. Înțelesul unor termeni sau expresii în legea penală (art. 172-187).....	47
Codul penal român. Drept penal. Partea specială.....	47
Titlul I. Infracțiuni contra persoanei (art. 188-227)	47
Capitolul I. Infracțiuni contra vieții (art. 188-192)	47
Capitolul II. Infracțiuni contra integrității corporale sau sănătății (art. 193-198) ..	47
Capitolul III. Infracțiuni săvârșite asupra unui membru de familie (art. 199-200).47	47
1. Încadrarea juridică dată infracțiunilor îndreptate împotriva vieții, integrității corporale sau sănătății atunci când victima are calitatea de membru de familie în raport cu cel ce comite infracțiunea. Incidența instituției reglementate de art. 386 alin. (1) Cod procedură penală, referitoare la schimbarea de încadrare juridică dată faptei.....	47
Capitolul IV. Agresiuni asupra fătului (art. 201-202).....	49
Capitolul V. Infracțiuni privind obligația de asistență a celor în primejdie (art. 203-204).....	49
Capitolul VI. Infracțiuni contra libertății persoanei (art. 205-208).....	49
Capitolul VII. Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile (art. 209-217).....	49
1. Dacă fapta de trafic de persoane în scopul exploatării prin executarea unei munci sau îndeplinirea de servicii în mod forțat ori cu încălcarea normelor legale privind condițiile de muncă, salarizare, sănătate și securitate, incriminate de legea veche, respectiv de disp. art. 12 alin. 1 cu referire la art. 2, alin. 2, lit. a din Legea nr. 678/2001, a fost dezincriminată, în forma exploatării prin încălcarea normelor legale privind condițiile de muncă, salarizare, sănătate și securitate, în condițiile în care prin noul Cod penal exploatarea prin muncă a fost definită, în art. 182 lit.	

a), ca supunerea la executarea unei munci sau îndeplinirea de servicii în mod forțat	49
Capitolul VIII. Infrațiuni contra libertății și integrității sexuale (art. 218-223).....	51
1. Modalitatea de sancționare a inculpaților minori în ipoteza comiterii unei infrațiuni de viol, în condițiile vizate de dispozițiile art. 218 ¹ alin. (1 ¹) Cod penal, forma în vigoare de la data de 01.01.2024, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 424/2023 privind modificarea și completarea Legii nr. 217/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și a Legii audiovizualului nr. 504/2002	52
Capitolul IX. Infrațiuni ce aduc atingere domiciliului și vieții private (art. 224-227)	52
1. Reținerea unității sau pluralității de infrațiuni în cazul în care autorul pătrunde într-un apartament în care locuiesc efectiv 4 persoane, fără consimțământul vreuneia dintre acestea. Infrațiune de violare de domiciliu	52
Titlul II. Infrațiuni contra patrimoniului (art. 228-256 ¹)	53
Capitolul I. Furtul (art. 228-232)	53
Capitolul II. Tâlhăria și pirateria (art. 233-237)	53
Capitolul III. Infrațiuni contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii (art. 238-248).....	53
1. Dacă fapta prev. de art. 215 alin. 1 și 4 din Codul penal din 1969 se regăsește în incriminarea art. 244 alin. 1 ori în incriminarea art. 244 alin. 1 și 2 din noul Cod penal, altfel spus, dacă forma agravată a infracțiunii de înșelăciune prin emiterea de cecuri fără acoperire din Codul penal din 1969, poate fi asimilată infracțiunii de înșelăciune săvârșită prin mijloace frauduloase, forma agravată a infracțiunii de înșelăciune prevăzută de noul Cod penal	53
Capitolul IV. Fraude comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice (art. 249-252).....	54
Capitolul V. Distrugerea și tulburarea de posesie (art. 253-256).....	54
Capitolul VI. Infrațiuni care au produs consecințe deosebit de grave (art. 256¹) ..	54
Titlul III. Infrațiuni privind autoritatea și frontiera de stat (art. 257-265).....	55
Capitolul I. Infrațiuni contra autorității (art. 257-261)	55
Capitolul II. Infrațiuni privind frontiera de stat (art. 262-265)	55
Titlul IV. Infrațiuni contra îndeplinirii justiției (art. 266-288).....	55
Titlul V. Infrațiuni de corupție și serviciu (art. 289-309).....	55
Capitolul I. Infrațiuni de corupție (art. 289-294).....	55
Capitolul II. Infrațiuni de serviciu (art. 295-309).....	55
Titlul VI. Infrațiuni de fals (art. 310-328)	55
Capitolul I. Falsificarea de monede, timbre sau alte valori (art. 310-316).....	55
Capitolul II. Falsificarea instrumentelor de autentificare sau de marcare (art. 317-319).....	55
Capitolul III. Falsul în înscrisuri (art. 320-328)	55
Titlul VII. Infrațiuni contra siguranței publice (art. 329-366).....	55

Capitolul I. Infrațiuni contra siguranței circulației pe căile ferate (art. 329-333)..	55
Capitolul II. Infrațiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice (art. 334-341).....	55
1. Soluționarea cererilor de prelungire a dreptului de circulație, în situația în care perioada pentru care s-a admis prelungirea dreptului de circulație anterior a expirat.....	55
2. Cererea de prelungire a dreptului de circulație în situația formulării cererii în termenul de amânare a pronunțării, respectiv, după pronunțare, dar fără să se fi formulat cale de atac împotriva hotărârii de fond sau în termenul de motivare, înainte de transmiterea dosarului în calea de atac.....	56
3. Cu privire la organul judiciar competent (procuror sau judecător de cameră preliminară) a dispune, conform art. 111 alin. (6) din O.U.G, nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, prelungirea dreptului de circulație, în cazul în care în cauză s-a dispus de către procuror o soluție de neurmărire sau de netrimitere în judecată, atacată cu plângere la instanță (conform art. 340-341 din Codul de procedură penală), precum și în situația în care s-a dispus de către procuror renunțarea la urmărirea penală, fiind sesizat judecătorul de cameră preliminară pentru confirmarea ordonanței prin care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală.....	56
4. Încadrarea juridică a faptei de conducere a unui autovehicul având permis de conducere provizoriu (eliberat de autoritățile din Marea Britanie) și fără a avea dreptul de a conduce autovehicule pe drumurile publice din România.....	57
Capitolul III. Nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materialelor explozive (art. 342-347)	59
Capitolul IV. Infrațiuni privitoare la regimul stabilit pentru alte activități reglementate de lege (art. 348-351)	59
Capitolul V. Infrațiuni contra sănătății publice (art. 352-359)	59
Capitolul VI. Infrațiuni contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice (art. 360-366)	59
Titlul VIII. Infrațiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială (art. 367-384).....	59
Capitolul I. Infrațiuni contra ordinii și liniștii publice (art. 367-375)	59
1. Temeiul juridic al soluției de achitare a inculpatului cu privire la infracțiunea de constituire a unui grup infracțional organizat prevăzută de art. 367 Cod penal (fost art. 7 din Legea nr. 39/2003) în ipoteza în care infracțiunea ce reprezintă infracțiunea scop a grupului este dezincriminată, ca urmare a intrării în vigoare a Noului Cod penal	59
Capitolul II. Infrațiuni contra familiei (art. 376-380)	59
1. Incidența dispozițiilor art. 4 Cod penal, de dezincriminare, a infracțiunii de incest sau dacă infracțiunea de incest constituie un element circumstanțial de agravare a infracțiunii de viol, prev. de art. 218 alin. 3 lit. b) și c) Cod penal în vigoare	60
Capitolul III. Infrațiuni contra libertății religioase și respectul datorat persoanelor cercetate (art. 381-384).....	60
Titlul IX. Infrațiuni electorale (art. 385-393)	60

Titlul X. Infrațiuni contra securității naționale (art. 394-412).....	60
Titlul XI. Infrațiuni contra capacității de luptă a forțelor armate (art. 413-437).....	60
Titlul XII. Infrațiuni de genocid, contra umanității și de război (art. 438-445)	61
Titlul XIII. Dispoziții finale (art. 446)	61
Infrațiuni prevăzute de legi speciale.....	61
Legea 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale.....	61
1. Ca urmare a modificărilor aduse articolului 10 alin. (1) și alin. (2) din Legea 241/2005, privind instituirea pedepsei amenzii sau a unei cauze de nepedepsire în cazul plății prejudiciului cauzat sau, după caz, a celui produs majorat cu 20%, s-a ridicat problema interpretării noțiunii de prejudiciu cauzat și prejudiciu produs prin comiterea faptei, cu efect asupra stabilirii cuantumului concret al sumei plătite de către inculpat de bunăvoie în cursul urmăririi penale sau a judecății ...	61
Legea nr. 187/2002 pentru punerea în aplicare a Codului penal.....	63
1. Incidența fie a art. 10, fie a art. 15 din Legea nr. 187/2002 pentru punerea în aplicare a Codului penal, în situația în care un inculpat a fost condamnat la o pedeapsă cu închisoarea, a cărei executare a fost suspendată condiționat, potrivit art. 81 C.pen. 1969, iar în cursul termenului de încercare și ulterior intrării în vigoare a noului Cod, a comis din nou o infracțiune.	63

Codul penal român. Drept penal. Partea generală

Titlul I. Legea penală și limitele ei de aplicare (art. 1-14)

Capitolul 1. Principii generale (art. 1-2)

Capitolul 2. Aplicarea legii penale (art. 3-14)

Secțiunea 1. Aplicarea legii penale în timp (art. 3-7)

1. Aplicarea legii penale mai favorabile în cazul cererilor de liberare condiționată, atunci când pedeapsa aflată în executare a fost aplicată pentru o infracțiune comisă sub imperiul Codului penal din 1969, judecata cauzei a avut loc ulterior datei de 01.02.2014 și, urmare a aplicării dispozițiilor art. 5 Cod penal în vigoare, a fost identificată ca fiind lege penală mai favorabilă Codul penal intrat în vigoare la data de 01.02.2014

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului II/2016, pag. 6)

1.1. Rezumatul soluției însușite (CU MAJORITATE)

- în situația în care pedeapsa a fost stabilită în baza legii penale mai favorabile aplicate în mod global, această lege va fi aplicabilă și instituției liberării condiționate;

- în situația în care pedeapsa a fost stabilită în baza legii penale mai favorabile aplicate pe instituții autonome (de la momentul intrării în vigoare a legii penale noi și până la intervenția Curții Constituționale prin Decizia nr. 265/2015), s-a opinat că aplicabilă liberării condiționate va fi legea identificată ca fiind mai favorabilă acestei instituții,

- în cazul aplicării art. 6 Cod penal pentru o condamnare definitivă, în legătură cu dispozițiile privind liberarea condiționată se determină legea penală mai favorabilă acestei instituții, în mod autonom.

1.2. Argumentele soluției însușite

Procesul penal este un tot unitar, indiferent de etapele procesuale distincte, urmărire penală, judecată, executare. Prin urmare, în cazul liberării condiționate, situația tranzitorie se creează la data săvârșirii infracțiunii și durează până la executarea sau considerarea ca executată a pedepsei detențiunii pe viață sau a pedepsei închisorii. Intervenția în acest interval a unei legi penale care modifică instituția liberării condiționate face ca determinarea legii penale mai favorabile să se efectueze conform art. 5 Cod penal, indiferent de data la care hotărârea de condamnare a rămas definitivă. Dacă procesul penal ar fi privit separat, pe etape procesuale, raportul execuțional penal fiind ivit sub legea nouă, face inaplicabil principiul aplicării legii penale mai favorabile, fiind aplicabil principiul activității legii penale.

La momentul condamnării este necesar a se face analiza legii penale mai favorabile cu luarea în considerare și a dispozițiilor privind liberarea condiționată. Nu există vreun impediment legal pentru o astfel de analiză.

2. Modalitatea de aplicare a legii penale mai favorabile pentru persoanele condamnate definitiv în străinătate, înainte de 01.02.2014 și care execută pedeapsa în România, prin raportare la Decizia nr. 13/2014 a ICCJ, care se interpretează în sensul că, prin aplicarea art. 6 Cod penal, persoanele condamnate trebuie aduse:

- fie în situația în care hotărârea de condamnare pronunțată de autoritățile judiciare străine ar fi recunoscută potrivit legii noi;

- fie în situația în care se află persoanele condamnate în România anterior datei de 01.02.2014, pentru aceleași infracțiuni.

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului I al anului 2015, pag. 3)

2.1. Rezumatul și argumentele soluției însușite (UNANIMITATE)

Persoanele condamnate prin hotărâri judecătorești străine, recunoscute în România în cadrul procedurilor prevăzute de titlul V și VI din Legea nr. 302/2004, hotărâri care se referă la infracțiuni comise anterior datei de 1 februarie 2014, au vocație la aplicarea legii penale mai favorabile, în temeiul art. 6 Cod penal, după rămânerea definitivă a hotărârii de recunoaștere, indiferent dacă hotărârea de recunoaștere s-a pronunțat anterior sau ulterior datei de 1 februarie 2014, regulile de adaptare, respectiv stabilire a pedepselor fiind diferite în cadrul procedurii de recunoaștere față de cele impuse prin dispozițiile art. 6 Cod penal, iar, în aplicarea acestora, legea penală mai favorabilă poate fi determinată ca fiind vechiul cod penal sau noul cod penal.

3. Interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 21 alin. 1 și 2 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, în sensul că, dacă, aplicând legea penală mai favorabilă, pedepsele mai mari de 15 ani închisoare aplicate infractorilor minori în baza Codului penal din 1969 (de exemplu 17 ani închisoare), se înlocuiesc cu măsura educativă a internării într-un centru de detenție pentru o perioadă egală cu durata pedepsei închisorii sau cu măsura educativă a internării pe o perioadă de 15 ani maxim

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului I/2014, pag. 1)

3.1. Prezentarea problemei de drept

Problema de drept a fost generată de modalitatea de interpretare a dispozițiilor art. 21 alin. 1 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, care prevăd că *pedeapsa închisorii executabilă, aplicată în baza Codului penal din 1969 pentru infracțiuni comise în timpul minorității, se înlocuiește cu măsura educativă a internării într-un centru de detenție pe o perioadă egală cu durata pedepsei închisorii.*

Pornind de la aceste dispoziții, având în vedere că potrivit art. 125 alin. 2 din noul Cod penal „*Internarea se dispune pe o perioadă cuprinsă între 2 și 5 ani, afară de cazul în care pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea de 20 de ani sau mai mare ori detențiunea pe viață, când internarea se ia pe o perioadă cuprinsă între 5 și 15 ani*”, s-a pus în discuție dacă, aplicând legea penală mai favorabilă, pedepsele mai mari de 15 ani închisoare aplicate infractorilor minori în baza Codului penal din 1969, se înlocuiesc

cu măsura educativă a internării într-un centru de detenție pentru o perioadă egală cu durata pedepsei închisorii sau pe o perioadă de 15 ani - maximum măsurii educative a internării într-un centru de detenție.

3.2. Rezumatul soluției însușite

În urma discuțiilor purtate, s-a opinat în sensul că, în cazul inculpatului condamnat definitiv la intrarea în vigoare a legii noi la pedeapsa închisorii mai mare de 15 ani pentru infracțiuni comise înainte ca acesta să devină major, instanța va înlocui pedeapsa închisorii cu măsura educativă a internării într-un centru de detenție pe o perioadă de 15 ani - maximum măsurii educative a internării într-un centru de detenție.

3.3. Argumentele soluției însușite

S-a apreciat că în aceste situații dispozițiile art. 21 alin. 2 din Legea de punere în aplicare a noului Cod penal sunt inaplicabile, întrucât, potrivit dispozițiilor art. 109 Cod penal, pedeapsa rezultantă ce putea fi aplicată minorilor, inclusiv după aplicarea sporului prevăzut de art. 34 Cod penal 1969, era de 20 de ani închisoare, maxim.

S-a reținut totodată că, dacă pedeapsa definitiv aplicată este închisoare mai mare de 15 ani (maximum măsurii educative a internării într-un centru de detenție), instanța va înlocui pedeapsa închisorii cu măsura educativă a internării într-un centru de detenție pe o perioadă de 15 ani.

În acest sens, s-au avut în vedere dispozițiile art. 125 alin. 2 Cod penal, conform cărora, în cazul în care pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea de 20 de ani sau mai mare ori detențiunea pe viață, internarea într-un centru de detenție se ia pe o perioadă cuprinsă între 5 și 15 ani.

În consecință, durata maximă a măsurii educative a internării într-un centru de detenție prevăzută de Codul penal în vigoare este de 15 ani.

O durată a acestei măsuri de peste 15 ani, ca urmare a înlocuirii pedepsei închisorii mai mare de 15 ani aplicată inculpatului minor, în baza Codului penal din 1969, încalcă principiul legalității sancțiunilor de drept penal, prevăzut de art. 2 din Codul penal.

Astfel cum este reglementat, art. 21 alin. 1 și alin. 2 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Codului penal, nu are nici coerență logică, întrucât - de exemplu - pentru cazul în care inculpatul minor a fost condamnat la 20 de ani închisoare în baza Codului penal din 1969, conform art. 21 alin. 1 din Legea de punere în aplicare a Codului penal, pedeapsa va fi înlocuită cu măsura educativă a internării într-un centru de detenție, pe o durată de 20 de ani, deci peste limita duratei maxime a măsurii internării într-un centru de detenție, iar în situația în care inculpatul minor ar fi fost condamnat la o pedeapsă care depășește 20 de ani închisoare în baza Codului penal din 1969, conform art. 21 alin. 2 din Legea de punere în aplicare a noului Cod penal, pedeapsa va fi înlocuită cu măsura educativă a internării în centru de detenție pe o durată de 15 ani (durata maximă a măsurii educative privativă de libertate).

4. Aplicarea obligatorie a legii penale mai favorabile prevăzută de art. 6 Cod penal în vigoare în cazul condamnării definitive pentru săvârșirea infracțiunii continuate în ipoteza în care potrivit Codului penal în vigoare nu mai sunt întrunite elementele de existență ale infracțiunii continuate, ci ale concursului de infracțiuni potrivit art. 38 Cod penal în vigoare

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului I/2014, pag. 5)

4.1. Prezentarea problemei de drept

S-a pus în discuție dacă pedeapsa concret aplicată printr-o hotărâre penală definitivă pentru o infracțiune continuată potrivit Codului penal din 1969 va fi comparată, conform art. 6 Cod penal, cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea continuată potrivit art. 35 Cod penal, deși potrivit Codului penal în vigoare nu mai sunt întrunite elementele de existență ale infracțiunii continuate, ci ale concursului de infracțiuni potrivit art. 38 Cod penal.

4.2. Rezumatul soluției însușite

În urma discuțiilor purtate cu privire la aplicarea legii penale mai favorabile în cazul faptelor definitiv judecate, pentru ipoteza infracțiunii continuate, s-a ajuns la concluzia majoritară că nu intră în analiză condițiile de existență ale infracțiunii continuate, art. 6 Cod penal limitând aplicarea legii penale mai favorabile faptelor definitiv judecate la limitele maxime de pedeapsă.

4.3. Argumentele soluției însușite

În aplicarea dispozițiilor art. 6 Cod penal, nu intră în analiză condițiile de existență ale infracțiunii continuate, textul limitând aplicarea legii penale mai favorabile faptelor definitiv judecate la limitele maxime de pedeapsă.

Această soluție este valabilă atât în cazul în care faptele urmează să fie calificate ca infracțiuni continuate conform ambelor legi, cât și atunci când infracțiunea continuată urmează să fie calificată drept concurs potrivit legii noi.

4.4. Problema de drept nu mai este de actualitate întrucât prin [Decizia nr. 5/2014 \(M. Of. numărul 470 din 26 iunie 2014\), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală](#), a admis sesizarea formulată de către Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept vizând aplicarea legii penale mai favorabile în cazul infracțiunii în formă continuată, respectiv, dacă infracțiunea în formă continuată reprezintă o instituție autonomă față de instituția pedepsei, stabilind că în aplicarea art. 5 Cod penal, se are în vedere criteriul aprecierii globale a legii penale mai favorabile și constatând că nu este permisă combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile cu privire la condițiile de existență și sancționare ale infracțiunii în firmă continuată. ([Decizia nr. 5/2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție](#))

5. Modalitatea concretă de aplicare a legii penale mai favorabile, inclusiv prin raportare la Decizia Curții Constituționale nr. 265/06.05.2014, în special în cauzele cu un inculpat trimis în judecată pentru mai multe infracțiuni ori în cauzele cu mai mulți inculpați trimiși în judecată pentru o pluralitate de infracțiuni, pornind de la prevederile art. 5 Cod penal în conformitate cu care, în cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea mai favorabilă

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului II/2014, pag. 5\)](#)

5.1. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Opinia unanimă a judecătorilor participanți la întâlnire a fost în sensul că legea penală mai favorabilă se aplică global într-o cauză penală.

5.2. Argumentele soluției însușite

Pornind de la obiectul judecății (cf. art. 371 Cod procedură penală) și de la caracterul personal al răspunderii penale, s-a apreciat că aplicarea legii penale mai favorabile are în vedere situația concretă a fiecărui inculpat și infracțiunea/infracțiunile imputate.

6. Contopirea pedepselor aplicate prin hotărâri de condamnare diferite: una în baza legii vechi (stabilită legea veche ca fiind legea mai favorabilă) și una în baza legii noi (stabilită ca fiind mai favorabilă). Legea penală mai favorabilă

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului III/2014, pag. 6\)](#)

6.1. Prezentarea problemei de drept

S-a pus în discuție care este legea aplicabilă având în vedere decizia Î.C.C.J. privind verificarea legii penale mai favorabile, în situațiile infracționale, pe temeiul art. 6 Noul Cod penal dar și decizia C.C.R. privind aceeași problemă, pronunțată pe temeiul art. 5 Noul Cod penal, prin care s-a statuat obligativitatea aplicării legii stabilite, în mod global, ca fiind mai favorabilă în raport de situația infracțională.

6.2. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

În urma dezbaterilor, s-a opinat că în privința datelor determinate indicate, sunt incidente dispozițiile art. 5 Noul Cod penal cu privire la aplicarea legii penale mai favorabile privind tratamentul sancționator al pluralității de infracțiuni.

6.3. Cu privire la această problemă de drept s-a pronunțat Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 29/2016, stabilind că în procedura de modificare a pedepsei prevăzută de art. 585 alin. (1) lit. a) Cod procedură penală, în cadrul operațiunii de contopire a unei pedepse cu închisoarea aplicată în temeiul Codului penal anterior pentru o infracțiune săvârșită sub imperiul acestei legi cu o pedeapsă cu închisoarea aplicată în temeiul noului Cod penal, pentru o infracțiune săvârșită sub

Codul penal anterior, se impune determinarea legii penale mai favorabile, potrivit art. 5 Cod penal. ([Decizia nr. 29/2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție](#))

6.4. În strânsă legătură cu problema de drept supusă dezbaterii, cu ocazia întâlnirii președinților secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel cu procurorii șefi secție urmărire penală de la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, structurilor specializate DNA și DIICOT și al parchetelor de pe lângă curțile de apel, care a avut loc la București, în data de 18 mai 2018, s-a pus în discuție aplicabilitatea deciziei nr. 29/2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în ipoteza în care doar una dintre hotărâri este definitivă. ([Minuta întâlnirii președinților secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel cu procurorii șefi secție urmărire penală de la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, structurilor specializate DNA și DIICOT și al parchetelor de pe lângă curțile de apel – București, 18 mai 2018, pag. 19](#))

Potrivit opiniei INM, agreată de participanți, în unanimitate:

Prin Decizia nr. 29/15.01.2016 pronunțată de ÎCCJ, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, s-a stabilit că în procedura de modificare a pedepsei prevăzută de art. 585 alin. (1) lit. a) Cod procedură penală, în cadrul operațiunii de contopire a unei pedepse cu închisoarea aplicată în temeiul Codului penal anterior pentru o infracțiune săvârșită sub imperiul acestei legi cu o pedeapsă cu închisoarea aplicată în temeiul noului Cod penal, pentru o infracțiune săvârșită sub Codul penal anterior, se impune determinarea legii penale mai favorabile, potrivit art. 5 Cod penal.

La pronunțarea acestei soluții s-a avut în vedere faptul că se aplică normele de drept substanțial referitoare la sancționarea concursului de infracțiuni pentru prima oară, în cadrul unei judecăți distincte, astfel că nu există nici un temei legal pentru înlăturarea principiului aplicării legii penale mai favorabile în condițiile art. 5 Cod penal.

Dacă doar una dintre hotărâri este definitivă, s-a presupus că autorii întrebării au în vedere aplicarea dispozițiilor art. 40 alin. (1) Cod penal, respectiv situația în care infractorul condamnat definitiv este judecat ulterior pentru o infracțiune concurentă, săvârșită sub imperiul legii vechi, dar pentru care legea penală mai favorabilă este legea nouă.

S-a apreciat că, în această situație, ca urmare a aplicării Deciziei Curții Constituționale nr. 265/6 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 372/20 mai 2014, examenul de aplicare a legii penale mai favorabile va avea în vedere, deopotrivă, stabilirea tratamentului sancționator pentru această din urmă infracțiune concurentă, precum și aplicarea pedepsei rezultante pentru concursul de infracțiuni, dat fiind că dispozițiile art. 5 Cod penal trebuie interpretate în sensul că nu este permisă combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile.

7. Situația judecării concomitente a unor infracțiuni din care, parte sunt săvârșite sub imperiul legii vechi și o altă parte sub legea nouă

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului IV/2014, pag. 13\)](#)

7.1. Rezumatul și argumentele soluției însușite (UNANIMITATE)

Participanții la discuții au opinat unanim în sensul că în situația judecării concomitente a unor infracțiuni din care, parte sunt săvârșite sub legea veche și parte sub legea nouă pentru infracțiunile săvârșite anterior datei de 1 februarie 2014, se va

verifica aplicarea legii penale mai favorabile prin compararea rezultatului obținut, într-o primă etapă, ca urmare a aplicării în mod global a dispozițiilor legii vechi, cu rezultatul obținut ca urmare a aplicării în mod global a legii noi, iar pentru infracțiunea comisă după data de 1 februarie 2014 se aplică legea penală nouă, precum și pentru tratamentul sancționator al concursului de infracțiuni, în ambele cazuri.

8. Situația circumstanțelor speciale de calificare a infracțiunilor prevăzute de Codul penal din 1969 ce nu se mai regăsesc în actuala reglementare penală, în ipoteza în care se apreciază că legea penală veche este mai favorabilă inculpatului. Se va dispune condamnarea acestuia cu reținerea circumstanțelor speciale de calificare a faptei ce sunt incidente potrivit legii vechi sau sunt aplicabile dispozițiile art. 4 Cod penal, cu consecința înlăturării acestor circumstanțe, motivat de împrejurarea că acestea nu mai sunt prevăzute de noua lege penală

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului IV/2014, pag. 1)

8.1. Rezumatul soluției însușite (CU MAJORITATE)

Opinia majoritară a fost în sensul că circumstanțele ce atrag forma calificată a unei fapte nu au o existență autonomă, acestea grefându-se pe existența unei fapte penale, iar lipsa corespondenței acestora în legea nouă nu poate echivala cu dezincriminarea acestora, dacă fapta concretă la care se circumscriu acestea este infracțiune și în noua lege penală.

8.2. Argumentele soluției însușite

S-a pornit de la ideea că circumstanțele de natură să confere caracter calificat unei fapte **reprezintă stări, situații, împrejurări**, exterioare **conținutului constitutiv al unei fapte**, apreciate de legiuitor ca fiind de natură să imprime un grad de pericol social ridicat al faptei sau de pericolozitate a infractorului, motiv pentru care existența acestora într-o situație dată, este de natură să atribuie caracter calificat faptei concrete, obiectivat în cele mai multe cazuri în majorarea limitelor de pedeapsă.

S-a avut în vedere că potrivit art. 3 alin. 2 din Legea nr. 187/2012 de punere în aplicare a noului Cod penal, s-a prevăzut expres, pentru înlăturarea oricărei erori de interpretare a dispozițiilor art. 4 Cod penal, că *dispozițiile art. 4 din Codul penal nu se aplică în condițiile în care fapta este incriminată de legea nouă sau de o altă lege în vigoare, chiar sub o altă denumire*”.

Se poate observa că dispozițiile art. 4 Cod penal fac referire expres doar la situația în care **o faptă este exclusă complet din sfera ilicitului penal** ca urmare a voinței legiuitorului, întrucât doar în această situație se pune de fapt problema dezincriminării unei fapte penale.

Circumstanțele ce atrag forma calificată a unei fapte nu au o existență autonomă, acestea se grefează pe existența unei fapte penale, iar lipsa corespondenței acestora în legea nouă nu poate echivala cu dezincriminarea acestora, dacă fapta concretă la care se circumscriu acestea este infracțiune și în noua lege penală.

S-a apreciat astfel că, atât timp cât o faptă săvârșită sub legea veche continuă să fie incriminată ca infracțiune în legea nouă, indiferent de maniera în care se realizează această continuitate a incriminării, **este exclusă aplicabilitatea în cauză a dispozițiilor art. 4 Cod penal.**

De la acest punct, orice discuție în cauză se pune exclusiv prin prisma incidenței dispozițiilor art. 5 Cod penal, care vizează legea mai favorabilă. Or, dacă se apreciază că legea veche, în condițiile căreia fapta avea caracter calificat este mai favorabilă inculpatului, acesta trebuie condamnat sub încadrarea juridică susceptibilă să o primească fapta prin prisma tuturor dispozițiilor legale incidente, având în vedere și dispozițiile Deciziei nr. 265/2014 al Curții Constituționale.

8.3. Problema de drept a fost discutată și cu ocazia întâlnirii reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții secțiilor penale ale curților de apel, ce a avut loc la Brașov, în perioada 4-5 iunie 2015. ([Minuta întâlnirii reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții secțiilor penale ale curților de apel - Brașov, 4-5 iunie 2015, pag. 39](#))

Potrivit opiniei majoritare a participanților, art. 4 Cod penal face vorbire de faptul că „legea penală nu se aplică faptelor săvârșite sub legea veche, dacă nu mai sunt prevăzute de legea nouă”. Prin urmare, dacă fapta este incriminată în continuare, însă nu mai suntem în prezența unor împrejurări care să o califice așa cum se întâmpla în vechea reglementare, iar Codul penal din 1968 este lege mai favorabilă, încadrarea va avea în vedere calificarea din acest din urmă cod.

Potrivit unei alte opinii, dacă fapta este incriminată în continuare, însă nu mai suntem în prezența unor împrejurări care să o califice așa cum s-a întâmplat în vechea reglementare, iar Codul penal din 1968 este lege penală mai favorabilă, încadrarea juridică nu va mai avea în vedere circumstanța din acest din urmă cod.

S-a avut în vedere în acest din urmă sens, infracțiunea de înșelăciune cu consecințe deosebit de grave prevăzută de art. 215 alin. 1 și 5 Cod penal din 1968, arătându-se că în ipoteza în care se reține ca lege penală mai favorabilă Codul penal din 1968, încadrarea infracțiunii de înșelăciune va cuprinde și alineatul 5.

Titlul II. Infracțiunea (art. 15-52)

Capitolul I. Dispoziții generale

Capitolul II. Cauzele justificative

Capitolul III. Cauzele de neimputabilitate

Capitolul IV. Tentativa

Capitolul V. Unitatea și pluralitatea de infracțiuni (art. 35-45)

1. Infracțiunea continuată. Situația judecării ulterioare a unor acțiuni sau inacțiuni care intră în conținutul aceleiași infracțiuni continuate

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrelor III-IV/2020, pag. 8\)](#)

1.1. REZUMATUL SOLUȚIEI ÎNSUȘITE (CVASI-UNANIMITATE)

Se poate face aplicarea dispozițiilor art. 37 Cod penal, în cauza aflată pe rolul instanței de judecată, independent de faptul că soluția de condamnare (constatare a vinovăției) inițială, rămasă definitivă, privește o infracțiune simplă/continuată și de

faptul că sesizarea ulterioară privește o infracțiune simplă/continuată, cât timp toate faptele reprezintă acte materiale ale unei infracțiuni continuate unice.

S-a argumentat că soluția este preferabilă punctului de vedere contrar (rezolvarea situației juridice după rămânerea definitivă a celei de-a doua hotărâri, prin intermediul mecanismului prevăzut de art. 585 Cod de procedură penală), inclusiv din perspectiva asigurării respectării dreptului la apărare, inculpatul având posibilitatea de a realiza o apărare efectivă, inclusiv raportat la o posibilă modificare a încadrării juridice, cu impact direct și asupra individualizării judiciare a pedepsei.

Nu se aduce atingere autorității de lucru judecată a hotărârii judecătorești anterioare, cât timp nu se desființează hotărârea judecătorească anterioară, nu se poate înlătura constatarea vinovăției cu privire la actul material/actele materiale care au făcut obiectul examinării acesteia, iar pedeapsa aplicată pentru întreaga activitate infracțională nu poate fi mai ușoară decât cea stabilită anterior.

În ceea ce privește mecanismul de aplicare s-a apreciat că ar consta în:

a. constatarea faptului că actul material/actele materiale, în legătură cu care s-a dispus o soluție definitivă, intră în conținutul infracțiunii continuate alături de actul material/actele materiale pentru care inculpatul este trimis în judecată în cauza nouă;

b. desființarea pedepsei (și nu a sentinței) stabilite prin hotărârea definitivă inițială;

c. în ipoteza în care, inițial, inculpatul a fost condamnat pentru o infracțiune cu un singur act material, schimbarea încadrării juridice într-o infracțiune în formă continuată (cu indicarea numărului concret de acte materiale)/ în ipoteza în care, inițial, inculpatul a fost condamnat pentru o infracțiune în formă continuată, se va constata că actul material/actele materiale pentru care s-a dispus trimiterea în judecată este component/sunt componente ale infracțiunii continuate în legătură cu care s-a dispus soluția definitivă (cu indicarea numărului concret de acte materiale);

d. pronunțarea unei soluții raportat la întreaga activitate infracțională, soluție care nu poate fi mai ușoară decât cea dispusă anterior, prin hotărâre definitivă;

e. retragerea, dacă este cazul, a formelor de executare emise anterior și emiterea unor noi forme de executare, la rămânerea definitivă a noii hotărâri.

2. Modalitatea de stabilire a pedepsei rezultante în cazul comiterii mai multor infracțiuni concurente în stare de pluralitate intermediară

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrelor III - IV ale anului 2017, pag. 15\)](#)

2.1. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Opinia exprimată este în sensul că se contopesc pedepsele aplicate pentru infracțiunile concurente cu aplicarea sporului de 1/3 și ulterior, se contopește pedeapsa rezultantă cu pedeapsa aplicată pentru infracțiunea anterioară cu aplicarea sporului de 1/3, obținând pedeapsa care se execută, pentru situația în care al doilea termen al pluralității intermediare este un concurs de infracțiuni, iar primul termen îl constituie o singură infracțiune, avându-se în vedere dispozițiile art. 79 alin. 2 Cod penal cu privire la concursul între cauze de atenuare sau de agravare, astfel că instanța trebuie să aplice mai întâi dispozițiile de la concurs și mai apoi pe cele de la pluralitatea intermediară.

Pentru ipoteza în care primul termen al pluralității intermediare este un concurs de infracțiuni compus din infracțiuni judecate separat prin hotărâri penale definitive, iar termenul secund îl constituie o infracțiune unică, se dă prioritate contopirii

pedepselor în cadrul concursului de infracțiuni și se procedează, ulterior, la contopirea rezultantei, care include și sporul de 1/3, cu pedeapsa stabilită pentru infracțiunea unică, constituind al doilea termen al pluralității intermediare, cu aplicarea sporului obligatoriu de 1/3.

2.2. Argumentele soluției însușite

Se va recurge la contopirea pedepselor aplicate pentru infracțiunile concurente cu aplicarea sporului de 1/3 și ulterior, se contopește pedeapsa rezultantă cu pedeapsa aplicată pentru infracțiunea anterioară cu aplicarea sporului de 1/3, obținând pedeapsa care se execută pentru situația în care al doilea termen al pluralității intermediare este un concurs de infracțiuni, iar primul termen îl constituie o singură infracțiune, astfel procedându-se prin Decizia penală nr. 553/27 iunie 2017 a Curții de Apel Iași, avându-se în vedere dispozițiile art. 79 alin. 2 Cod penal cu privire la concursul între cauze de atenuare sau de agravare, astfel că instanța trebuie să aplice mai întâi dispozițiile de la concurs și mai apoi pe cele de la pluralitatea intermediară.

Pentru ipoteza în care primul termen al pluralității intermediare este un concurs de infracțiuni compus din infracțiuni judecate separat prin hotărâri penale definitive, iar termenul secund îl constituie o infracțiune unică, se dă prioritate contopirii pedepselor în cadrul concursului de infracțiuni și se procedează, ulterior, la contopirea rezultantei, care include și sporul de 1/3, cu pedeapsa stabilită pentru infracțiunea unică, constituind al doilea termen al pluralității intermediare, cu aplicarea sporului obligatoriu de 1/3.

Aplicarea dublului spor este rezultatul pluralităților infracționale diferite realizate în cauză și reflectă cele două tipuri de pluralități de infracțiuni.

Așadar, în cazul pluralității intermediare atunci când primul sau cel de-al doilea termen este un concurs de infracțiuni, structura pluralității infracționale, în care intră condamnări definitive, impune efectuarea a două contopiri succesive, astfel că pentru determinarea pedepsei globale, pedeapsa pronunțată pentru infracțiunea unică (unul dintre termeni) trebuie comparată cu pedeapsa rezultantă aplicată pentru concursul de infracțiuni (celălalt termen).

Prevederile art. 43 Cod penal care extind tratamentul penal al concursului de infracțiuni asupra pluralității intermediare nu au aplicabilitate nelimitată. Vizează doar situația când cei doi termeni ai pluralității au o componentă simplă. În celelalte cazuri, mecanismul de aplicare a pedepsei globale fiind determinat de structura pluralității infracționale, identică cu cea a recidivei (diferă termenii componenți) nu poate fi decât similar celui aplicabil, în situații asemănătoare, în cazul recidivei postcondamnatorii.

Ipoteza analizată vizează infracțiuni pentru care s-au aplicat pedepse cu închisoarea.

2.3. Problema discutată nu mai este de actualitate întrucât, prin [Decizia nr. 7/2020 \(M. Of. nr. 486 din 9 iunie 2020\), Înalta Curte de Casație și Justiție](#), Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, a admis recursul în interesul legii promovat de Colegiul de conducere al Curții de Apel București și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 44 alin. (2) din Codul penal, a stabilit că: *În cazul pluralității intermediare de infracțiuni, în ipoteza în care primul și/sau al doilea termen al pluralității intermediare este format dintr-un concurs de infracțiuni, contopirea tuturor pedepselor stabilite se realizează, în cadrul unei operațiuni unice, potrivit dispozițiilor referitoare la concursul de infracțiuni.*

3. Reținerea unității sau pluralității de infracțiuni în cazul în care autorul pătrunde într-o locuință și sustrage bunuri care aparțin mai multor persoane. Infracțiune de furt.

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului II/2015, pag. 16\)](#)

3.1. Rezumatul și argumentele soluției însușite (UNANIMITATE)

Soluția la această problemă de drept depinde de împrejurarea în care a acționat inculpatul, respectiv:

- dacă autorul a acționat în baza unei rezoluții infracționale unice, urmărind aceeași finalitate, în aceleași condiții de loc și de timp, printr-o acțiune unică, având poziția psihică specifică celui care intenționează să sustragă bunuri din acel loc, fără a-și proiecta posibilitatea vătămării unor patrimonii multiple, chiar dacă bunurile sustrase aparțin unor persoane diferite, se va reține o unitate infracțională simplă, sub forma unei unități naturale colective;

- dacă autorul a acționat în împrejurări care pot justifica a considera că acesta a prevăzut că lezează patrimoniile unor persoane diferite, chiar acționând într-o singură locuință, proiectându-și posibilitatea ca bunurile vizate să aparțină unor titulari diferiți pe care a acceptat să-i vatăme, se va reține un concurs real omogen de infracțiuni de furt.

4. Modalitatea de sancționarea a pluralității de infracțiuni în ipoteza în care există infracțiunea (A) care este concurentă atât cu infracțiunea (B) care reprezintă primul termen al recidivei postexecutorii, cât și cu infracțiunea (C) care reprezintă al doilea termen al unei recidive postexecutorii

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului I/2024, pag. 4\)](#)

4.1. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Modalitatea de sancționarea a pluralității de infracțiuni în ipoteza în care există infracțiunea (A) care este concurentă atât cu infracțiunea (B) care reprezintă primul termen al recidivei postexecutorii, cât și cu infracțiunea (C) care reprezintă al doilea termen al unei recidive postexecutorii nu se realizează potrivit mecanismului Deciziei nr. 22/2020 pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept (publicată în Monitorul Oficial nr. 907 din 6 octombrie 2020).

4.2. Argumentele soluției însușite

În ipoteza prezentată se va stabili o pedeapsă pentru *infracțiunea C* în limitele rezultate în urma aplicării dispozițiilor art. 43 alin. 5 C.pen. privind recidiva postexecutorie și, apoi, această pedeapsă se va contopi, *potrivit regulilor concursului de infracțiuni, cu pedeapsa aplicată pentru infracțiunea A*. Din pedeapsa rezultantă nu vor fi deduse perioadele executate de persoana condamnată în baza condamnării care reprezintă primul termen al recidivei postexecutorii (*infracțiunea B*), având în vedere că, prin ipoteză, *infracțiunea B* (primul termen al recidivei postexecutorii) a fost deja integral executată.

Nu se poate face o raportare la Decizia nr. 22/2020, deoarece această hotărâre prealabilă are în vedere problema recidivei postcondamnatorii (prevăzută art. 41 alin. 1 C.pen.), iar nu a celei postexecutorii. Primul punct important al problemei îl reprezintă tratamentul sancționator diferit (care se aplică celor două forme de recidivă); așa cum arată prevederile art. 43 alin. 5 C.pen. – care nu lasă loc de interpretare cu privire la pedeapsa aplicată în cazul recidivei postexecutorii: „Dacă după ce pedeapsa anterioară a fost executată sau considerată ca executată se săvârșește o nouă infracțiune în stare de recidivă, limitele speciale ale pedepsei prevăzute de lege pentru noua infracțiune se majorează cu jumătate.”

Cel de-al doilea aspect important privește contopirea pedepselor, care nu se poate face decât între pedepse executabile; or, în ce privește recidiva postexecutorie, nu mai există pedeapsă de executat.

Capitolul VI. Autorul și participanții

Titlul III. Pedepsele (art. 53-106)

Capitolul I. Categoriile pedepselor

Capitolul II. Pedepsele principale

Secțiunea 1. Detențiunea pe viață

Secțiunea 2. Închisoarea

Secțiunea 3. Amenda

Capitolul III. Pedeapsa accesorie și pedepsele complementare

Secțiunea 1. Pedeapsa accesorie

1. Aplicarea pedepselor accesorii în situația în care instanța dispune condamnarea inculpatului la pedeapsa închisorii, urmată de suspendarea executării sub supraveghere a pedepsei

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului II/2016, pag. 11\)](#)

1.1. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Pedeapsa accesorie se aplică numai dacă se aplică pedeapsa complementară și devine executabilă, în condițiile art. 65 alin. 3 Cod procedură penală, respectiv când pedeapsa principală a închisorii devine executabilă (în urma coroborării dispozițiilor art. 65 alin. 1, 65 alin. 3 Cod procedură penală).

1.2. Argumentele soluției însușite:

Aplicarea pedepsei accesorii este obligatorie când se aplică pedeapsa complementară a interzicerii drepturilor prevăzute de art. 66 alin. 1 lit. a), b) și d) - o) Cod procedură penală (art. 65 alin. 1).

Pedeapsa complementară se execută conform dispozițiilor art. 68 alin. 1 lit. b) Cod procedură penală.

Potrivit art. 65 alin. 3, pedeapsa accesorie a interzicerii exercitării unor drepturi se execută din momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare până când pedeapsa principală privativă de libertate a fost executată sau considerată ca executată.

Prin urmare, pedeapsa accesorie se execută numai pe durata executării pedepsei cu închisoarea, până la data executării integrale sau până la data când se consideră ca executată (intervenirea liberării condiționate).

Precizarea expresă din minuta/dispozitivul hotărârii că pedeapsa accesorie se execută de la data la care pedeapsa principală cu închisoarea devine executabilă nu este greșită, este în consens cu dispozițiile legale.

1.3. Problema de drept a fost discutată și cu ocazia întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor penale de la Înalta Curte de Casație și Justiție și curțile de apel, ce a avut loc la sediul Curții de Apel București, în perioada 27- 28 noiembrie 2014. ([Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor penale de la Înalta Curte de Casație și Justiție și curțile de apel - Curtea de Apel București, 27- 28 noiembrie 2014, pag. 33](#))

Într-o primă opinie, se aplică pedepsele accesorii, deoarece art. 65 C. pen. nu distinge după cum pedeapsa principală este executată efectiv sau este suspendată sub supraveghere. De asemenea, art. 65 alin. (1) impune obligativitatea aplicării pedepselor accesorii ce au fost aplicate și ca pedepse complementare. În altă ordine de idei, în situația în care suspendarea executării sub supraveghere ar fi anulată sau revocată, nu s-ar putea aplica la acel moment pedeapsa accesorie, deoarece s-ar adăuga la hotărârea de condamnare rămasă definitivă, și în această situație s-ar omite, în mod nelegal, executarea pedepsei accesorii.

Într-o a doua opinie, nu se mai aplică pedepsele accesorii, deoarece se suprapun, ca perioadă de executare, cu pedepsele complementare identice în conținut. În acest sens, se are în vedere prevederea art. 68 alin. (1) lit. b) C. pen.

Participanții la întâlnire au apreciat că primul punct de vedere este cel corect, în sensul ca pedepsele se aplică dar nu se execută. Astfel, dispozițiile art. 65 C. pen. se completează cu cele ale art. 404 alin. (5) C. proc. pen., care impun aplicarea pedepsei accesorii atunci când se aplică pedeapsa închisorii, fără să distingă între modalitățile de executare. În acest caz, pedeapsa accesorie doar se aplică, nu se și execută, pentru că art. 65 alin. (3) are în vedere executarea efectivă a pedepsei închisorii; prin urmare, nu se pune problema ca pe durata termenului de supraveghere să se execute, în același timp, atât pedeapsa complementară, cât și pedeapsa accesorie. Aceasta se va executa doar la momentul la care pedeapsa principală devine executabilă prin anulare sau executare; din acest punct de vedere, sintagma „dispune executarea pedepsei” are în vedere atât pedeapsa principală, cât și pedeapsa accesorie. În fine, dispoziția de la art. 68 lit. b) era necesară având în vedere împrejurarea că nu mai există reabilitare de drept la împlinirea termenului de supraveghere și ar fi fost nefiresc ca pe durata termenului de supraveghere inculpatul să nu fie supus sancțiunii ce decurge din executarea pedepsei complementare.

Problema a fost rediscuțată și la întâlnirea similară din luna iunie 2015 ([Minuta întâlnirii reprezentanților Înaltei Curți de Casație și Justiție cu președinții secțiilor penale ale curților de apel - Brașov, 4-5 iunie 2015, pag. 35](#)), precum și cu ocazia întâlnirii din septembrie 2016 ([Minuta întâlnirii președinților secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel - Târgu Mureș - 29-30 septembrie 2016, pag. 75](#)).

În urma dezbaterilor, participării la întâlnire au ajuns la aceeași concluzie, în sensul că se justifică aplicarea de pedepse accesorii și în cazul în care executarea pedepsei principale a fost suspendată sub supraveghere, acestea devenind executorii doar în ipoteza în care s-ar

dispune revocarea suspendării executării pedepsei principale sub supraveghere; în caz contrar, instanța care ar face aplicarea instituției revocării nu va putea proceda în acest sens, întrucât ar aduce atingere autorității de lucru judecat cu privire la tratamentul sancționator definitiv aplicat.

Secțiunea 2. Pedepsele complementare

Capitolul IV. Calculul duratei pedepselor

Capitolul V. Individualizarea pedepselor

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Secțiunea a 2-a. Circumstanțe atenuante și circumstanțe agravante (art. 75-79)

1. Reținerea și aplicarea circumstanței atenuante legale prevăzută de art. 75 alin. (1) lit. d) Cod penal în cazul infracțiunii de colectarea, deținerea, producerea, transportul, preluarea, depozitarea, predarea, desfacerea și vânzarea bunurilor sau a mărfurilor care trebuie plasate sub un regim vamal cunoscând că acestea provin din contrabandă sau sunt destinate săvârșirii acesteia, prev. de art. 270 alin. 3 din Legea nr. 86/2006 privind Codul Vamal

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului I/2018, pag. 32\)](#)

1.1. Prezentarea problemei de drept

În concret, problema ridicată a fost aceea dacă infracțiunea de contrabandă în varianta asimilată prevăzută de art. 270 alin. 3 din Legea nr. 86/2006 privind Codul Vamal se încadrează în excepțiile prevăzute la art. 75 alin. (1) lit. d) Cod penal, mai exact, s-a pus problema dacă infracțiunea poate fi inclusă în categoria infracțiunilor privind frontiera de stat a României.

1.2. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

În ipoteza îndeplinirii condițiilor prevăzute de lege, există posibilitatea reținerii circumstanței atenuante legale prev. de art. 75 alin. 1 lit. d) Cod penal, în cazul infracțiunii prev. de art. 270 alin. 3 Cod penal, asimilată infracțiunii de contrabandă.

1.3. Argumentele soluției însușite

Infracțiunile privind frontiera de stat sunt expres și limitativ reglementate de lege.

Circumstanța atenuantă legală în discuție face referire la prejudiciul material cauzat prin infracțiune, fără a distinge dacă producerea prejudiciului este prevăzută sau nu în norma de incriminare ca element constitutiv al laturii obiective a infracțiunii. De asemenea, în ipoteza îndeplinirii elementelor răspunderii civile delictuale, sunt admise acțiunile civile promovate în procesul penal.

1.4. Această problemă de drept a fost analizată și cu ocazia întâlnirii președinților secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, ce a avut loc la sediul Curții de Apel Iași, în perioada 18-19 mai 2017. ([Minuta întâlnirii președinților secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel - Curtea de Apel Iași - 18-19 mai 2017, pag. 19](#))

Ipoteza:

Judecătorii din raza de competență a Curții de Apel Suceava au pronunțat soluții diferite cu privire la reținerea circumstanțelor atenuante legale, prevăzute de art.75 alin. (1) lit. d) Cod penal, în cazul infracțiunii de contrabandă prevăzută de art. 270 alin. (3) din Legea nr. 86/2006.

Într-o opinie, s-a considerat că achitarea prejudiciului reclamat de persoana vătămată A.N.A.F. prin Direcția Generală a Vămirilor, poate constitui circumstanța atenuantă prevăzută de art. 75 alin. (1) lit. d) Cod penal, cu motivarea că infracțiunea de contrabandă nu se încadrează în excepțiile prevăzute de aceste dispoziții legale.

Într-o altă opinie, s-a considerat că infracțiunea de contrabandă se încadrează la infracțiuni privind frontiera de stat și, prin urmare, achitarea prejudiciului reclamat de persoana vătămată A.N.A.F. prin Direcția Generală a Vămirilor, nu poate constitui circumstanța atenuantă prevăzută de art. 75 alin. (1) lit. d) Cod penal.

Participanții la întâlnire au apreciat, cu majoritate, în acord cu opinia exprimată de INM, că infracțiunea de contrabandă, chiar dacă nu este exceptată în mod expres de la aplicarea circumstanței atenuante legale prevăzută de art. 75 alin. (1) lit. d) C. pen., se încadrează în sfera mai largă a infracțiunilor privind frontiera de stat a României, astfel că se susține opinia exprimată în acest sens de către autorii întrebării.

S-a avut în vedere că, prin Decizia 11/22.04.2015 (HP), Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat că infracțiunea de contrabandă este infracțiune de pericol, și nu de rezultat, producerea prejudiciului nefiind prevăzută de norma de incriminare ca element constitutiv al laturii obiective a infracțiunii, „întrucât scopul eludării sau sustragerii de la plata taxelor vamale nu se realizează întotdeauna și, pe cale de consecință, nu în toate situațiile se produce o pagubă în bugetul general consolidat al statului”. A fost exprimată și opinia că infracțiunile privind frontiera de stat sunt expres și limitativ reglementate de lege și se referă la restrângerea circulației persoanelor, în timp ce infracțiunea de contrabandă vizează circulația capitalurilor, bunurilor, fiind o infracțiune de prejudiciu. Or, în acest context, ar fi echitabil ca repararea prejudiciului să se reflecte în posibilitatea aplicării circumstanței atenuante legale.

Secțiunea a 3-a. Renunțarea la aplicarea pedepsei (art. 80-82)

Secțiunea a 4-a. Amânarea aplicării pedepsei (art. 83-90)

1. Se poate dispune amânarea aplicării pedepsei în situația în care inculpatul nu își dă acordul să presteze o muncă neremunerată în folosul comunității sau nu se prezintă la judecată pentru a-și exprima acordul și instanța de judecată apreciază că nu este necesar ca, stabilind o pedeapsă cu amânarea aplicării acesteia, să stabilească în sarcina inculpatului obligația prevăzută la art. 85 alin. (2) lit. b) Cod penal?

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrelor III - IV ale anului 2017, pag. 1\)](#)

1.1. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE):

Se poate dispune amânarea aplicării pedepsei numai în situația în care condițiile prevăzute de art. 83 alin. (1) Cod penal sunt îndeplinite cumulativ, condiția prevăzută de art. 83 alin. (1) lit. c) Cod penal privind manifestarea acordului inculpatului de a presta muncă neremunerată în folosul comunității, fiind una imperativă alături de celelalte condiții.

1.2. Argumentele soluției însușite:

Dispozițiile art. 83 alin. (1) Cod penal care reglementează condițiile amânării aplicării pedepsei sunt imperative.

Amânarea aplicării pedepsei este o modalitate de individualizare a pedepsei și pentru a individualiza pedeapsa în această modalitate, instanța trebuie să verifice îndeplinirea condițiilor cumulative prev. de art. 83 alin. (1) Cod penal.

La momentul la care instanța verifică existența acordului, cercetarea judecătorească nu este epuizată, nu este prefigurată soluția ce urmează a se pronunța, astfel că manifestarea de voință a inculpatului are valoarea unui criteriu de individualizare a pedepsei și a modalității de executare a acesteia, ca și în cazul aplicării suspendării executării pedepsei sub supraveghere (art. 91 Cod penal), o altă modalitate de individualizare care impune exprimarea acordului inculpatului de a presta o muncă neremunerată în folosul comunității.

Stabilirea obligațiilor în sarcina inculpatului, pe durata termenului de supraveghere, este o operațiune ulterioară verificării condițiilor de aplicare a acestor modalități normative de individualizare - amânare aplicare pedeapsă sau suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.

1.3. Această problemă a fost discutată și la întâlnirea președinților secțiilor penale ale I.C.C.J. și Curților de Apel de la Tg. Mureș, 29-30 septembrie 2016 ([Minuta întâlnirii președinților secțiilor penale ale ICCJ și Curților de Apel de la Tg. Mureș, 29-30 septembrie 2016 președinților secțiilor penale ale I.C.C.J. și Curților de Apel de la Tg. Mureș, 29-30 septembrie 2016](#)), în cadrul întâlnirii opinându-se în sensul soluției însușite expuse anterior.

Aceeași problemă a fost rediscuțată în cadrul întâlnirii președinților secțiilor penale ale I.C.C.J. și Curților de Apel Iași 18-19 mai 2017, pct. 19 ([Minuta întâlnirii președinților secțiilor penale ale ICCJ și Curților de Apel de la și Iași 18-19 mai 2017](#)), adoptându-se aceeași soluție pentru rațiunile prezentate.

Secțiunea a 5-a. Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere (art. 91-98)

1. Este obligatoriu, în cazul în care se dispune condamnarea inculpatului cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere și se impune condamnatului obligația prevăzută la art. 93 alin. 2 lit. b Cod penal, să se indice numărul programelor care trebuie urmate de către condamnat?

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului I al anului 2019, pag. 8\)](#)

1.1. Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

În cazul pronunțării unei soluții de condamnare, cu acordarea beneficiului suspendării sub supraveghere a executării pedepsei, *nu este obligatorie* precizarea numărului exact al programelor care trebuie urmate conform art. 93 alin. 2 lit. b) Cod penal.

1.2. Argumentele soluției însușite

Este la latitudinea instanței, în procesul de individualizare, dacă indică în mod concret un număr de programe *sau* folosește sintagma „să frecventeze *unul sau mai multe programe de reintegrare socială* derulate de către serviciul de probațiune sau organizate în colaborare cu instituții din comunitate”, consilierul de probațiune urmând a stabili numărul exact al acestora în funcție de anumite criterii (de exemplu, conținutul concret al acestora, inclusiv din perspectiva duratei, sau posibilitatea de a accesa un anumit program la un moment dat).

S-a avut în vedere și că pe parcursul procesului penal inculpatul nu este evaluat de către un consilier de probațiune, iar raportul de evaluare nu este obligatoriu, astfel încât instanța nu are posibilitatea obiectivă de a aprecia câte programe de reintegrare socială sunt necesare atingerii scopului prevăzut la art. 3 din Legea nr. 253/2013.

2. Obligatorietatea prestării unei munci în folosul comunității (art. 92 alin. 3 Cod penal). Deducerea muncii prestate în folosul comunității în situația unor infracțiuni concurente judecate separat

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului I/2016, pag. 11\)](#)

2.1. Prezentarea problemei de drept

Printr-o sentință penală inculpatul a fost condamnat la o pedeapsă cu închisoarea, cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, fiind obligat și la prestarea unei munci în folosul comunității pe o perioadă de 100 de zile lucrătoare, în temeiul art. 93 alin. 3 Cod penal, pe parcursul termenului de supraveghere.

Ulterior, inculpatul este judecat pentru săvârșirea unei infracțiuni concurente, fiind anulată suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei, dispunându-se din nou suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei și obligarea sa la prestarea unei munci în folosul comunității pe o perioadă de 120 de zile lucrătoare, în temeiul art. 93 alin. 3 Cod penal, pe parcursul termenului de supraveghere.

În ipoteza în care în baza primei hotărâri, până la rămânerea definitivă a celei de-a doua, persoana condamnată a executat parte din obligația de a presta o muncă neremunerată în folosul comunității, s-a pus problema dacă partea executată trebuie sau nu să fie dedusă din durata obligației de a presta o muncă neremunerată în folosul comunității impusă prin cea de-a doua hotărâre.

2.2. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

La aplicarea tratamentului sancționator al concursului de infracțiuni, este necesar să se stabilească numărul de zile de muncă neremunerată în folosul comunității, avându-se în vedere numărul de zile muncă neremunerată în folosul comunității prestat anterior, instanța urmând să constate că un număr x de zile muncă a fost executat. Nu se dispune deducerea.

2.3. Argumentele soluției însușite

Munca prestată în folosul comunității nu se deduce, dată fiind natura juridică a acesteia, de obligație a inculpatului pe durata termenului de supraveghere și care intră în conținutul suspendării executării pedepsei sub supraveghere, modalitate de individualizare a pedepsei.

Instanța investită cu soluționarea celei de a doua cauze penale pentru o infracțiune concurentă, după stabilirea pedepsei, aplicarea tratamentului sancționator al concursului de infracțiuni și individualizarea pedepsei rezultante cu suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei, ***trebuie să stabilească numărul de zile de muncă neremunerată în folosul comunității, având în vedere numărul de zile muncă a fost executat***, pentru următoarele considerente: termenul de supraveghere stabilit se calculează de la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare prin care s-a pronunțat anterior suspendarea executării sub supraveghere (art. 97 alin. 2 Cod penal), termenul de supraveghere este unic, indiferent că inculpatul a fost condamnat pentru o singură infracțiune sau pentru un concurs de infracțiuni și durata maximă admisă de lege a obligației inculpatului, de acest tip, pe durata termenului de încercare, este de 120 de zile, care nu poate fi depășită decât cu încălcarea dispozițiilor legale.

2.4. Această problemă de drept a fost discutată și cu ocazia întâlnirii președinților secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, ce a avut loc la Târgu-Mureș, în perioada 29 – 30 septembrie 2016, participanții apreciind, cu majoritate, că nu există dispoziție legală în acest sens, însă, odată cu stabilirea tratamentului sancționator pentru concursul de infracțiuni și dispunerea, ca modalitate de executare a pedepsei rezultante a închisorii, a suspendării sub supraveghere, cu obligația prestării unei munci neremunerate în folosul comunității, instanța va stabili numărul de zile de muncă neremunerată în folosul comunității care nu poate depăși durata maximă prevăzută de lege, după care va constata că o parte din obligația respectivă a fost deja executată, potrivit datelor existente la dosarul cauzei. ([Minuta întâlnirii președinților secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel - Târgu Mureș, 29-30 septembrie 2016, pag. 5](#))

3. Tipul de soluție în cazul cererilor prin care se solicită - în temeiul art. 95 din noul Cod penal - modificarea/încetarea obligațiilor stabilite condamnatului (persoanei supravegheate) prin hotărârea de condamnare (rămăsa definitivă înainte de intrarea în vigoare a noului Cod penal), prin care s-a dispus suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei conform art. 86 indice 1 din Codul penal din 1969;

[\(Minuta întâlnirii trimestriale de practică neunitară în materie penală care a avut loc în cadrul Curții de Apel Iași, în data de 24 martie 2017, trimestrul I al anului 2017, pag. 4\)](#)

3.1. Prezentarea problemei de drept

Poate fi aplicat art. 95 din noul Cod penal referitor la modificarea/încetarea obligațiilor stabilite persoanei supravegheate în cazul unei persoane condamnate în baza Codului penal din 1969 la pedeapsa închisorii suspendate sub supraveghere a executării pedepsei în temeiul art. 86¹ Cod penal din 1969?

3.2. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

În ipotezele în care hotărârea penală de condamnare la o pedeapsă cu închisoarea individualizată în modalitatea de executare a suspendării sub supraveghere a executării pedepsei pronunțată și rămasă definitivă anterior intrării în vigoare a noului Cod penal, cât și în ipoteza în care hotărârea a fost pronunțată și rămasă definitivă după intrarea în vigoare a noului Cod penal, prin care s-au aplicat dispozițiile art. 86¹ Cod penal din anul 1969, nu pot fi aplicate dispozițiile art. 95 alin. 1 din noul Cod penal privind modificarea/încetarea obligațiilor stabilite condamnatului prin hotărârea de condamnare, prin care s-a dispus suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei.

3.3. Argumentele soluției însușite

Astfel de cereri urmează a fi respinse, întrucât nu se poate face aplicarea art. 95 din noul Cod penal, pe considerentul că hotărârea de condamnare a rămas definitivă anterior intrării în vigoare a Codului penal, la data de 01.02.2014, Codul penal din anul 1969 neprevăzând posibilitatea modificării sau încetării obligațiilor impuse condamnatului prin hotărârea prin care s-a dispus suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei. Ca atare, în astfel de situații (ca situația premisă) nu se poate face aplicarea art. 95 din noul Cod penal; în sprijinul acestei soluții, se are în vedere împrejurarea că potrivit art. 16 alin. (1) din Legea nr. 187/2012 -de punere în aplicare a dispozițiilor Codului penal -, „Măsura suspendării sub supraveghere a executării pedepsei aplicată în baza Codului penal din 1969 se menține și după intrarea în vigoare a Codului penal, până la împlinirea termenului de încercare stabilit prin hotărârea de condamnare”. Or, nu se poate interpreta că dispozițiile art. 16 alin. (1) din Legea nr. 187/2012 au în vedere doar dispoziția de suspendare sub supraveghere, fără a fi avute în vedere și interdicțiile prevăzute în sentința de condamnare. În acest sens, s-a apreciat că nu se poate disocia dispoziția de suspendare a executării pedepsei de măsurile și obligațiile stabilite în cadrul acestei măsuri, căci s-ar lipsi de eficiență chiar măsura dispusă în mod definitiv de către instanță, măsură intrată în puterea lucrului judecat. Împrejurarea că dispozițiile art. 15 alin. (2) din Legea nr. 187/2012 nu se repetă și în cazul suspendării sub supraveghere a executării pedepsei, nu presupune posibilitatea combinării dispozițiilor din cele două legi. Împrejurarea că prin Legea nr. 187/2012, legiuitorul a prevăzut dispozițiile art. 15 alin. (2) [referitoare la regimul măsurii suspendării condiționate a executării pedepsei aplicate în baza Codului penal din 1969 (măsura care se menține și după intrarea în vigoare a noului Cod penal, conform art. 15 alin. (1) din Legea nr. 187/2012), în sensul că regimul acestei măsuri, inclusiv sub aspectul revocării sau anulării acesteia, este cel prevăzut de Codul penal din 1969] se datorează faptului ca aceasta instituție (cea a suspendării condiționate a executării pedepsei) nu se mai regăsește printre instituțiile noilor dispoziții penale. De aceea a fost necesară o clarificare din partea legiuitorului în cadrul măsurii suspendării condiționate prev. de art. 81 din Codul penal din 1969, nu însă și pentru dispozițiile art. 86 din Codul penal din 1969, care au corespondent în legea nouă. Ca atare, dacă legea nu prevede la art. 16 din Legea nr. 187/2012 aceleași prevederi ca în cazul suspendării condiționate a executării pedepsei potrivit art. 81 din Codul penal din 1969, aceasta nu înseamnă că sunt aplicabile în situația premisă sus-menționată dispozițiile art. 95 din noul Cod penal. S-a mai arătat totodată ca dispozițiile penale se apreciază prin raportare la legea penală mai favorabilă. Or, în situația dispunerii suspendării sub supraveghere a executării pedepsei și a suspendării condiționate a executării pedepsei stabilite potrivit Codului penal din anul 1969, legea penală mai favorabilă este constatată de legiuitor în normele tranzitorii.

Secțiunea a 6-a. Liberarea condiționată (art. 99-106)

1. Modalitatea de interpretare a articolului 100 alin. 1 lit. c) Cod penal privind liberarea condiționată în cazul condamnaților care nu au posibilitatea de a achita obligațiile civile
(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbateră problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului I/2018, pag. 22)

1.1. Prezentarea problemei de drept

S-a constatat că în cadrul dosarelor având ca obiect contestație liberare condiționată împotriva sentințelor penale pronunțate de Judecătoria Vaslui ca instanța de fond, majoritatea judecătorilor din cadrul Tribunalului Vaslui au acceptat drept motiv de respingere a cererii de liberare condiționată existența unui rulaj semnificativ al sumelor de bani primite de către condamnat în cursul executării pedepsei.

Astfel, în cazul în care analiza cererii de liberare condiționată se face conform dispozițiilor actualului Cod Penal care condiționează admisibilitatea propunerii Comisiei din cadrul Penitenciarului de plata integrală a despăgubirilor civile, Judecătoria Vaslui a apreciat că această condiție nu este îndeplinită în cazul în care condamnații au primit sume de bani pe care le-au cheltuit conform dispozițiilor legale în cursul executării pedepsei, deși persoanele condamnate nu figurează cu venituri proprii sau cu bunuri mobile sau imobile de valoare în proprietate.

1.2. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Primirea de către persoana condamnată, aflată în executarea pedepsei privative de libertate, a unor sume semnificative de bani, de care a dispus legal în cursul executării pedepsei, și neîndeplinirea obligațiilor civile stabilite prin hotărârea de condamnare atrage respingerea cererii de liberare condiționată pentru neîndeplinirea condiției prevăzute de articolul 100 alin. 1 lit. c) Cod penal, chiar dacă condamnatul face dovada că nu deține niciun venit propriu și niciun bun mobil sau imobil care poate fi valorificat, cât timp nivelul sumelor de bani primite pe perioada privării de libertate permite stabilirea relei-credințe a condamnatului în neexecutarea obligațiilor civile stabilite prin hotărâre judecătorească definitivă.

1.3. Argumentele soluției însușite

Neplata integrală sau parțială trebuie să fie rezultatul unei imposibilități obiective a debitorului de a își îndeplini obligațiile civile. Or, deseori, sumele primite de către un condamnat, în cursul executării pedepsei, pe o perioadă mai lungă de timp, ajung la valori considerabile care echivalează sau uneori depășesc cu mult cuantumul obligațiilor civile la care a fost obligat prin sentința penală de condamnare. Ar fi, inechitabil, ca persoana privată de libertate să dispună de sume mari de bani și să nu facă niciun demers pentru plata daunelor produse prin infracțiune.

Examinarea îndeplinirii condiției în discuție se impune a fi făcută nu doar de instanțele de judecată (fond, eventual, contestație), dar și anterior de Comisia constituită la nivelul Penitenciarului.

2. Se poate invoca în cadrul analizării unei noi cereri de liberare condiționată autoritatea de lucru judecat raportat la motivele de fapt și de drept pe care s-a întemeiat soluția inițială sau se realizează o nouă examinare a legalității și temeiniciei propunerii, dacă după respingerea ca nefondată de către judecătoria, prin sentință penală rămasă definitivă, a propunerii comisiei de liberare condiționată din cadrul Penitenciarului, se formulează o nouă propunere, ca efect al intervenirii recursului compensatoriu

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrelor III - IV ale anului 2017, pag. 10)

2.1. Prezentarea problemei de drept

Ca urmare a intrării în vigoare a Legii nr. 169 din 14 iulie 2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, s-a ridicat problema înrâuririi autorității de lucru judecat a soluției dispuse anterior cu privire la o cerere de liberare condiționată în soluționarea unei noi cereri de liberare condiționată generată de intrarea acestei legi în vigoare.

2.2. Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

Propunerea Comisiei din cadrul Penitenciarul trebuie reanalizată din nou pe fond cu examinarea tuturor elementelor de fapt și de drept deoarece de la data primei propuneri intervin elemente noi determinante respectiv se modifică numărul de zile executate, se modifică durata considerată ca executată din pedeapsă și se poate modifica regimul de executare a pedepsei.

2.3. Argumentele soluției însușite:

În ipoteza dată nu operează autoritatea de lucru judecat proprie judecății pe fond a unei cauze și nici puterea de lucru judecat, întrucât situația de fapt și situația juridică a condamnatului se modifică, ca urmare a intrării în vigoare a Legii 169/2017, pe coordonatele care sunt de esență analizei pe fond, în procedura liberării condiționate.

3. Înțelesul noțiunii de obligație civilă din conținutul dispozițiilor legale art. 99 lit. c și art. 100 lit. c Cod penal, în sensul includerii sau nu a cheltuielilor de judecată în obligații civile ce trebuie executate

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului III-IV/2015, pag. 7)

3.1. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Pentru acordarea liberării condiționate, nu este necesară verificarea condiției achitării cheltuielilor de judecată de condamnat, condiția referindu-se doar la achitarea obligațiilor civile stabilite prin hotărâre judecătorească.

3.2. Argumentele soluției însușite

Cheltuielile de judecată nu intră în noțiunea de „obligație civilă”. Dispozițiile privind plata cheltuielilor de judecată sunt dispoziții penale, iar legiuitorul distinge în mod expres când pune condiția achitării integrale a cheltuielilor de judecată alături de îndeplinirea

obligațiilor civile numai în cazul reabilitării (art. 168 lit. b C. pr. pen.) și face referire numai la îndeplinirea obligațiilor civile, în cazul liberării condiționate.

4. Competența comisiei de liberări condiționate și a instanței de judecată de a analiza îndeplinirea condiției prev. de art. 99 lit. c) și 100 lit. c) Cod penal

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterăa problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului II-IV/2015, pag. 8)

4.1. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Opinia unanimă a participanților este în sensul că, atât comisia pentru liberări condiționate, cât și instanța de judecată au competența de a verifica îndeplinirea condiției prevăzută de art. 99 lit. c) și art. 100 lit. c) Cod penal.

4.2. Argumentele soluției însușite

Se verifică îndeplinirea condiției prev. de art. 99 lit. c) și 100 lit. c) Cod penal, de comisia pentru liberări condiționate din cadrul penitenciarului, în baza art. 97 alin. 3 din Legea 254/2013 și de instanța de judecată, în lipsa analizei îndeplinirii acestor condiții de comisie, prin modalitățile menționate, exclusiv prin întocmirea unui referat de greșierul delegat la Biroul executări penale și atașarea dosarului de fond, întrucât acestea nu conțin informații privind achitarea obligațiilor civile.

Este recomandabil ca și în cazul propunerii comisiei sau a cererii condamnatului de liberare condiționată, condamnatul să facă dovada achitării obligațiilor civile către părți civile, persoane fizice sau juridice (prin înscrișuri, recunoașterea de către partea civilă etc).

4.3. Problema a fost discutată și în cadrul întâlnirii președinților secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel cu procurorii șefi secție judiciară de la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și parchetelor de pe lângă curțile de apel – București, 21-22 noiembrie 2016 (Minuta întâlnirii președinților secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel cu procurorii șefi secție judiciară de la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și parchetelor de pe lângă curțile de apel – București, 21-22 noiembrie 2016).

Participanții au adoptat, în unanimitate, punctul de vedere potrivit căruia, atât comisia, cât și instanța procedează la verificări, în momentul adoptării propriei hotărâri. Astfel, comisia va proceda la o astfel de verificare, potrivit art. 97 alin. (3) lit. c) din Legea nr. 254/2013. Totodată, din interpretarea dispozițiilor art. 587 alin. (2) C.p.p. rezultă că instanța, la rândul său, va analiza îndeplinirea tuturor condițiilor prevăzute de lege pentru liberarea condiționată, textul nedistingând sub acest aspect. Soluția este în acord cu decizia ÎCCJ nr. 67/2007 pronunțată în recurs în interesul legii, care face trimitere la verificarea îndeplinirii condițiilor liberării condiționate la momentul judecării cererii, și nu cel al formulării acesteia, în practică fiind posibil ca executarea obligațiilor civile să survină între momentul discutării cererii în cadrul comisiei de liberări condiționate și termenul de judecată. Modalitatea concretă în care instanța va face respectiva verificare (pe baza procesului-verbal cu propunere de liberare condiționată trimis de penitenciar și a înscrișurilor atașate acestuia ori prin solicitarea de relații la biroul de executări penale) depinde de situația concretă din fiecare cauză.

5. Modalitatea de interpretare a dispozițiilor art. 91-98 din Codul penal în situația unui condamnat cetățean străin care nu are locuință/domiciliu în România sub aspectul posibilității de aplicare a suspendării sub supraveghere a executării pedepsei

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului I/2022, pag.14)

5.1. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

În situația în care sunt îndeplinite toate condițiile prev. de art. 91 din Codul penal se poate dispune suspendarea pedepsei sub supraveghere în cazul inculpaților cetățeni străini care nu au domiciliul sau reședința pe teritoriul României, cu observația suplimentară că situația inculpaților cetățeni străini care nu au domiciliul sau reședința pe teritoriul României este similară cu cea a inculpaților cetățeni români care nu au domiciliul sau reședința pe teritoriul României, astfel încât, dacă sunt îndeplinite condițiile legale - prev. de art. 91 din Codul penal - pentru dispunerea suspendării executării pedepsei sub supraveghere, această modalitate de individualizare judiciară a executării pedepsei este aplicabilă deopotrivă inculpaților cetățeni străini și cetățeni români, independent de împrejurarea dacă aceștia au sau nu domiciliul sau reședința pe teritoriul României.

5.2. Argumentele soluției însușite

Este posibilă pronunțarea unei sentințe penale de condamnare cu suspendarea sub supraveghere în cazul acestor inculpați, urmând ca instanța de fond să stabilească instituțiile unde se va executa munca neremunerată precum și Serviciul de probațiune competent în baza declarației inculpatului cu privire la localitatea sau zona unde este mai oportună executarea obligațiilor, unde are legături familiale sau de orice altă natură (de exemplu, localitățile din România de lângă frontiera comună cu Republica Moldova, sau din apropierea punctului de trecere al frontierei).

În cazul imposibilității obiective de executare a obligațiilor sau a măsurilor de supraveghere impuse prin sentința penală de condamnare, instanța are posibilitatea de a solicita prin intermediul Ministerului Justiției transferul procedurii de executare a hotărârii judecătorești pronunțate către autoritățile judiciare competente din Republica Moldova în baza Tratatului existent între România și Republica Moldova privind asistența juridică în materie civilă și penală. În această modalitate s-ar putea asigura recunoașterea și punerea în executare a sentinței penale de condamnare cu suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei, inclusiv sub aspectul măsurilor de supraveghere și a obligațiilor stabilite de către instanța română.

În raport cu principiul teritorialității legii penale, al realității legii penale și al universalității legii penale, astfel cum acestea sunt reglementate în art. 8, 10 și 11 din Codul penal, cetățenii străini sunt judecați de instanțe penale române pentru infracțiuni săvârșite pe teritoriul României sau în afara teritoriului țării, condiții în care este aplicabilă legea penală română, dacă nu se dispune altfel printr-un tratat internațional la care România este parte (cum prevăd dispozițiile art. 12 din Codul penal). Aplicarea legii penale române înseamnă că atât calificarea faptei ca infracțiune, cât și condițiile de stabilire a răspunderii penale, precum și stabilirea/aplicarea sancțiunilor, respectiv executarea acestora pentru infracțiunile săvârșite - în raport cu principiul teritorialității legii penale, după caz, al realității legii penale și al universalității legii penale - au loc în temeiul legii penale române - care se aplică în mod egal, necondiționat (cu excepțiile prev. de art. 13 din Codul penal, care reglementează imunitatea de jurisdicție), infractorilor indiferent dacă aceștia sunt cetățeni români sau străini, ori

persoane fără cetățenie și indiferent că au sau nu domiciliul/reședința pe teritoriul României, indiferent deci de calitatea sau cetățenia infractorului sau de atributele de identificare ale persoanei acestuia (între care domiciliul și reședința) - , inclusiv deci în ce privește stabilirea/aplicarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere, respectiv a pedepselor complementare.

Suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei este o modalitate de individualizare judiciară a executării pedepsei care se poate dispune dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege - art. 91 din Codul penal - pentru dispunerea acesteia, condiții care nu impun vreo cerință legată de domiciliul sau reședința infractorului - pe de o parte. Pe de altă parte, criteriul locului de domiciliu sau de reședință al celui condamnat în individualizarea modalității de executare a pedepsei nu este unul obiectiv, astfel că alegerea individualizării modalității de executare a pedepsei în raport de acest criteriu și neacordarea suspendării sub supraveghere a executării pedepsei pe motiv că infractorul nu are domiciliul și/sau reședința în România constituie o măsură discriminatorie, prin aceasta fiindu-i practic refuzat persoanei infractorului, care întrunește toate condițiile prev. de art. 91 alin. (1) lit. a)-d) din Codul penal, aplicarea legii penale române - în componenta privitoare la suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.

În ce privește *aplicarea pedepsei complementare constând în interdicția exercitării unor drepturi*, suplimentar avem în vedere și considerentele din Decizia nr. 24/2007 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Secțiile Unite (recurs în interesul legii), prin care s-a stabilit că pedeapsa complementară a interzicerii unor drepturi, prevăzută în legea penală română în conținutul art. 64 din Codul penal (art. 66 din noul Cod penal), se aplică în condițiile art. 65 din același cod (art. 67 din noul Cod penal) și inculpaților cetățeni străini:

- restrângerea unor drepturi ca urmare a interzicerii exercitării lor o anumită perioadă de timp, strict limitată prin hotărârea de condamnare, nu poate fi dispusă decât cu scopul de ansamblu și finalitatea specifică;

- alegerea de către judecător a drepturilor ce trebuie interzise, precum și determinarea perioadei de timp în care să nu fie exercitate, ca modalitate concretă de aplicare a pedepsei complementare prevăzute în art. 64 din Codul penal (n.n. - art. 66 din noul Cod penal), constituie, alături de pedeapsa principală dispusă, mijlocul de realizare a individualizării sancțiunii penale;

- între drepturile a căror exercitare poate fi interzisă sunt prevăzute, în cuprinsul art. 64 alin. (1) din Codul penal [n.n. - art. 66 alin. (1) din noul Cod penal], și unele drepturi pe care nu le poate avea pe teritoriul României decât cetățeanul român, după cum altele au caracter universal.

Prin Decizia anterior menționată se arată: „În contrast cu particularitățile intrinseci drepturilor ce fac obiectul pedepsei complementare prevăzute în art. 64 din Codul penal, se impune concluzia că, în ducerea la îndeplinire a dispoziției referitoare la interzicerea exercitării unuia sau mai multora dintre aceste drepturi, se pot ivi diferențieri de interpretare determinate de calitatea de autohton sau de străin a autorului infracțiunii. Or, astfel de cazuri impuse de caracterul atipic al situației străinului nu pot să nu ducă la dificultăți, dacă nu chiar la imposibilități de executare a hotărârii de condamnare, în ceea ce privește dispoziția referitoare la aplicarea pedepsei complementare a interzicerii unor drepturi. ... , în raport cu principiul teritorialității legii penale, al realității legii penale și al universalității legii penale, ... , se pot ivi cazuri de cetățeni străini sau de persoane fără cetățenie care să fie judecați de instanțe penale române pentru infracțiuni săvârșite pe teritoriul României sau în afara teritoriului țării. Ca urmare, este evident că și față de asemenea persoane pot deveni incidente dispozițiile art. 64 din Codul penal (n.n. - art. 66 din noul Cod penal), privind aplicarea pedepsei complementare a interzicerii unor drepturi. ... însă, *particularitățile acestor cazuri, determinate de conținutul concret al fiecăruia dintre drepturile ce pot fi interzise în cadrul*

pedepsei complementare prevăzute în art. 64 din Codul penal, impun diferențieri de aplicare a acestei pedepse, realizabile și potrivit criteriilor generale de individualizare fixate în art. 72 din Codul penal (n.n. - 74 din noul Cod penal) pentru a se da eficiență și în cazul străinilor dispoziției de interzicere a exercitării anumitor drepturi susceptibile să le aibă. Mai mult, aplicabilitatea pedepsei complementare a interzicerii unor drepturi, în conținutul reglementat prin art. 64 din Codul penal (art. 66 din Codul penal), nu poate fi limitată numai la cetățenii români, ci vizează, deopotrivă, și pe cetățenii străini (independent dacă aceștia au sau nu domiciliul sau reședința pe teritoriul României), în măsura în care instanțele penale din România sunt învestite să-i judece în temeiul art. 3, 5 sau 6 din Codul penal, astfel că această pedeapsă trebuie stabilită și în cazul lor tot în condițiile prevăzute în art. 65 din Codul penal (art. 67 din noul Cod penal). Neîndoind, nu se poate considera, de principiu, că străinul nu s-ar bucura de exercitarea măcar a unora dintre drepturile la care se referă art. 64 din Codul penal (art. 66 din noul Cod penal) sau a unor prerogative similare acestora, astfel că, prin individualizarea lor, el devine, ca subiect activ de drept penal, susceptibil și de un tratament sancționator complet, urmând ca, în ipoteza extrădării sale, instanța penală națională să îi reindividualizeze pedeapsa complementară, în raport cu particularitățile specifice de reglementare din țara respectivă”.

Și în Codul penal anterior (din anul 1964), erau dispoziții similare unora dintre cele prev. de art. 29 din Legea nr. 253/2013 în ce privește punerea în executare a pedepsei complementare a interzicerii exercitării unor drepturi [art. 426 din Codul penal anterior].

Titlul IV. Măsurile de siguranță (art. 107-112¹)

Capitolul I. Dispoziții generale (art. 107-108)

Capitolul II. Regimul măsurilor de siguranță (art.109-112¹)

1. Modalitatea de interpretare a dispozițiilor art. 112 Cod penal raportat la art. 291 alin. (2), art. 292 alin. (4) Cod penal, modalitatea de luare a măsurii confiscării în cursul judecății desfășurate prin procedura simplificată de recunoaștere a vinovăției
[\(Minuta privind problemele de drept interpretate și aplicate neunitar, în materie penală și pentru cauze cu minori, în trimestrul II/2021, pag. 11\)](#)

1.1. Problemele de drept supuse dezbaterii:

A. Dacă instanța de judecată poate dispune confiscarea specială a sumelor de bani de la inculpați pentru comiterea infracțiunii de trafic de influență sau de la martorii denunțatori pentru comiterea infracțiunii de cumpărare de influență cu luarea în considerare a restituirii lor parțiale conform declarațiilor autentificate depuse la dosar.

B. Dacă martorii denunțatori C și D trebuiau citați din oficiu de către instanță în cadrul procedurii de judecată în primă instanță pentru discutarea propunerii de confiscare specială în ceea ce îi privește, având în vedere accesarea procedurii simplificate de recunoaștere a vinovăției de către inculpații A și B.

1.2. Rezumatul soluției însușite de judecătorii prezenți la întâlnire, cu privire la punctul A. (UNANIMITATE)

Cu privire la problema ridicată la punctul A, opinia unanimă a judecătorilor prezenți la întâlnirea trimestrială este în sensul că, în speța concretă, sumele de bani care au făcut obiectul traficului de influență se confiscă de la inculpați, fără luarea în

considerare a înțelegerilor ulterioare intervenite între aceștia și cumpărătorii de influență (în speță, martorii denunțatori).

Darea sumelor de bani de către cumpărătorii de influență (martorii denunțatori) presupune remiterea efectivă a banilor, precum și primirea acestora de către persoanele care au influență sau lasă să se creadă că au influență asupra unui funcționar public – în speță, doi dintre inculpați. În această modalitate de săvârșire, infracțiunea de „cumpărare de influență” este corelativă cu infracțiunea de „trafic de influență”.

1.3. Argumentele soluției însușite la punctul A

Potrivit art. 291 alin. (2) din Codul penal: „Banii, valorile sau orice alte bunuri primite sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.”, după cum potrivit art. 292 alin. (4) din Codul penal: „Banii, valorile sau orice alte bunuri date sau oferite sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.”, singura ipoteză când *banii, valorile sau orice alte bunuri* se restituie persoanei care le-a dat, fiind cea reglementată de art. 292 alin. (3) din Codul penal, respectiv atunci când acestea au fost date după denunțul prevăzut în alin. (2) al art. 292 din Codul penal (denunțarea faptei mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat cu privire la aceasta). Așadar, banii, valorile sau orice alte bunuri primite se confiscă de la persoana care le deține, iar dacă nu se găsesc, se vor confisca prin echivalent. *Acestea (banii, valorile sau orice alte bunuri)* pot fi restituite cumpărătorului de influență care a denunțat fapta sa organelor de urmărire penală înainte ca organele de urmărire penală să fi fost sesizate, cu condiția ca *acestea* să fi fost date după efectuarea denunțului. Dacă banii, valorile sau orice alte bunuri au fost date de cumpărătorul de influență înainte de realizarea denunțului ele vor fi supuse confiscării, chiar dacă acesta beneficiază de cauza specială de nepedepsire prev. de art. 292 alin. (2) din Codul penal. Astfel, banii, valorile sau orice alte bunuri primite de făptuitor se confiscă, în natură sau prin echivalent bănesc, după caz, și nu se restituie beneficiarilor traficului de influență care denunță autorității fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat.

În speță prezentată, rezultă că sumele de bani au fost date (remise efectiv) inculpaților de către cumpărătorii de influență (martorii denunțatori) mai înainte de denunțarea faptei de către martorii denunțatori.

În aceste condiții, **făcând obiectul infracțiunii** (în speță, al infracțiunilor corelative de „trafic de influență” - „cumpărare de influență”) - fiind vorba despre sume de bani care nu sunt cuvenite în mod legal inculpaților -, **se impune confiscarea integrală a sumelor de bani** (date de către martorii denunțatori, corelativ primite de către inculpați) **de la inculpați** (evident în măsura în care patrimoniul fiecăruia dintre inculpați s-a mărit pe seama patrimoniului cumpărătorilor de influență, respectiv cu sumele de bani date ce le-au fost date efectiv fiecăruia dintre inculpați de către martorii denunțatori - cumpărătorii de influență), **independent de înțelegerile ulterioare intervenite între aceștia cu martorii denunțatori** (în referire, restituirea de către inculpați către martorii denunțatori a unei părți din sumele de bani care le-au fost date inițial celor dintâi de către martorii denunțatori).

Aceasta întrucât subiectul pasiv principal în cazul infracțiunilor în discuție este statul, iar confiscarea, ca sancțiune de drept penal, se impune a fi dispusă în favoarea statului: ceea ce se sancționează prin dispunerea măsurii confiscării este faptul îmbogățirii fără justă cauză a patrimoniului inculpaților pe seama patrimoniului cumpărătorilor de influență (martorii denunțatori). În speța concretă, prin săvârșirea infracțiunii de trafic de influență (în modalitatea primirii de către inculpați a sumelor de bani date acestora de către martorii denunțatori) s-ar putea susține că în patrimoniul cumpărătorilor de influență (martorii denunțatori) se produce o „pagubă”, dar faptul micșorării patrimoniului martorilor

denunțatori cu sumele de bani date de către aceștia inculpaților este rezultatul propriei conduite, neconforme cu ordinea de drept existente, a martorilor denunțatori, care au cumpărat influența, condiții în care incumbă o obligație de restituire integrală a sumelor de bani (obiect al infracțiunii) primite de inculpați, cu titlu de sancțiune, sub forma confiscării (integrale) a acestora în favoarea statului.

1.4. Rezumatul soluției însușite de judecătorii prezenți la întâlnire, cu privire la punctul B.a (UNANIMITATE)

Cu privire la problema ridicată la punctul B., judecătorii prezenți la întâlnirea trimestrială și-au exprimat unanim opinia în funcție de două ipoteze:

a) în speța concretă, întrucât prin rechizitoriu s-a dispus și soluția de clasare față de martorii denunțatori, pentru comiterea infracțiunii de „cumpărare de influență”, prevăzută de art. 292 din Codul penal, întemeiată pe art. 16 alin. (1) lit. h) din Codul de procedură penală raportat la dispozițiile art. 292 alin. (2) din Codul de procedură penală - privind denunțarea faptei mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat în legătură cu aceeași infracțiune -, iar prin rechizitoriu s-a solicitat instanței de fond și luarea măsurii de siguranță a confiscării speciale cu privire la sumele de bani plătite de martorii denunțatori către inculpați, precum și confiscarea aceluiași sume de bani de la inculpați, judecătorii prezenți la întâlnirea trimestrială și-au exprimat unanim opinia că, într-o astfel de situație, se impune disjungerea soluționării propunerii/sesizării/cererii (astfel cum a fost formulată) procurorului privind luarea măsurii de siguranță a confiscării speciale cu privire la sumele de bani plătite de martorii denunțatori C și D și soluționarea acestora pe cale separată, în procedura specială prevăzută de art. 549 indice 1 din Codul de procedură penală (procedura de confiscare în cazul clasării).

1.5. Argumentele soluției însușite la punctul B.a.

Urmare a disjungerii, cauza privind soluționarea propunerii/sesizării/cererii formulate de către procuror privind luarea măsurii de siguranță a confiscării speciale cu privire la sumele de bani plătite de martorii denunțatori (în procedura prev. de art. 549 ind. 1 din Codul de procedură penală) se repartizează aleatoriu la judecătorul de cameră preliminară, care urmează a proceda la judecarea cauzei conform art. 549 indice 1 din Codul de procedură penală, procedură în care se impune citarea persoanelor conform art. 549 indice 1 alin. (3) din Codul de procedură penală (în speță, a martorilor denunțatori), precum și verificarea rămânerii definitive a soluției de clasare dispuse prin rechizitoriu cu privire la martorii denunțatori, astfel cum impun dispozițiile art. 549 indice 1 alin. (1) din Codul de procedură penală, soluționarea cererii urmând a se face conform dispozițiilor procesual penale ale textului legal sus-menționat (cu privire la soluțiile ce pot fi pronunțate, la calea de atac ce poate fi exercitată împotriva încheierii pronunțate într-o astfel de procedură, cu privire la soluționarea căii de atac a contestației).

În situația dispunerii disjungerii, judecătorii prezenți la întâlnirea trimestrială au opinat că în ce privește cauza disjunsă aceasta nu se repartizează manual la același judecător investit cu soluționarea cauzei prin care instanța a fost sesizată prin rechizitoriu, întrucât acesta exercită funcția judiciară de judecată și nu funcția judiciară de judecător de cameră preliminară, astfel încât se impune repartizarea aleatorie a cauzei disjuncte (având ca obiect sesizarea/cererea/propunerea, conform procedurii speciale prev. de art. 549 indice 1 din Codul de procedură penală) la un judecător de cameră preliminară din cadrul instanței respective.

În această ipoteză, operând disjungerea, nu se impune citarea martorilor denunțatori în cauza în care instanța a fost sesizată prin rechizitoriu, cauză în care, conform speței, fost accesată procedura simplificată a recunoașterii învinuirii (în speță, de către inculpați).

1.6. Rezumatul soluției însușite de judecătorii prezenți la întâlnire, cu privire la punctul B.b. (UNANIMITATE):

În ipoteza în care nu se dispune disjungerea [în sensul celor arătate la litera a)], opinia unanimă a judecătorilor prezenți la întâlnirea trimestrială a fost în sensul că, chiar dacă în cauză a fost accesată procedura simplificată a recunoașterii învinuirii (în speță, de către inculpați), se impune citarea martorilor denunțatori doar pentru discutarea, în condiții de contradictorialitate, a propunerii de luare a măsurii de siguranță a confiscării formulată în ceea ce-i privește (inclusiv sub aspectul rămânerii definitive a soluției de clasare dispuse prin rechizitoriu).

1.8. Argumentele soluției însușite la punctul B.b.

Nefiind formulată de către procuror sesizarea/cererea de luare a măsurii de siguranță a confiscării, în caz de clasare, pe calea procedurii speciale prevăzute de art. 549 indice 1 din Codul de procedură penală, sesizarea/propunerea astfel formulată apare ca fiind inadmisibilă. Chiar și în aceste condiții, deși în cauză a fost accesată procedura simplificată a recunoașterii învinuirii (în speță, de către inculpați), se impune citarea martorilor denunțatori pentru discutarea, în condiții de contradictorialitate, a inadmisibilității propunerii/sesizării de luare a măsurii de siguranță a confiscării formulată în ceea ce-i privește.

Sesizarea instanței de către procuror trebuie să fie făcută separat, distinct de rechizitoriu, în temeiul procedurii prevăzute de art. 549 ind. 1 C.proc.pen.

În ipoteza în care, totuși, solicitarea de clasare se face prin rechizitoriu, această solicitare ar trebui disjunsă și repartizată aleatoriu unui judecător de cameră preliminară, în temeiul art. 549 ind. 1 C.proc.pen.

2. Dacă există o ordine de preferință sau o prioritate în punerea în executare a măsurilor de siguranță raportat la natura infracțiunilor comise care sunt prevăzute în legi penale speciale, în cazul în care un inculpat este condamnat pentru săvârșirea unor infracțiuni concurente de evaziune fiscală, spălare de bani și înșelăciune, iar asupra bunurilor sale mobile și imobile este luată măsura sechestrului asigurator în vederea confiscării speciale și a recuperării prejudiciului material

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrelor III - IV ale anului 2017, pag. 8\)](#)

2.1. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Nu există o ordine de prioritate sau de preferință în punerea în executare a măsurii de siguranță a confiscării prin raportare la măsura sechestrului asigurator dispus în cursul procesului penal în vederea confiscării și a recuperării prejudiciului. Bunurile asupra cărora s-a dispus confiscarea specială ies din sfera de recuperare a prejudiciului, iar instanța de executare, prin biroul de executari penale, are atribuțiile prevăzute de Titlul V din Codul de procedură penală doar în ce privește punerea în executare a măsurii confiscării speciale, despăgubirile civile și cheltuielile judiciare convenite părților executându-se potrivit legii civile.

2.2. Argumentele soluției însușite:

Instanța de executare procedează, din oficiu, la punerea în executare a hotărârilor penale, conform Titlului V din Codul de procedură penală și în ce privește problema ridicată, instanța de executare ia măsuri de punere în executare a dispozițiilor hotărârii penale definitive referitoare la confiscarea specială, conform art. 574 Cod procedură penală. Nu intră în competența instanței penale de executare, executarea dispozițiilor din hotărâre care se referă la rezolvarea laturii civile prin acordarea de despăgubiri civile părților civile, dispozițiilor civile din hotărâre, care se pun în executare din oficiu, privind doar restituirea lucrurilor și valorificarea celor ridicate, înscrisurile declarate false (art. 579 și 580 Cod procedură penală).

Conform art. 581 Cod procedură penală, despăgubirile civile și cheltuielile judiciare convenite părților dispuse prin hotărârea penală, se execută potrivit legii civile.

Măsurile de indisponibilizare a bunurilor și banilor dispuse în cursul procesului penal, atât pentru recuperarea prejudiciului cât și în vederea confiscării speciale, sunt finalizate prin dispoziții definitive ale instanței, de confiscare sau/și de rezolvare a acțiunii civile, prin stabilirea prejudiciului și respectiv, acordarea de despăgubiri; dispozițiile privind confiscarea sunt puse în executare din oficiu de instanța de executare, așa cum s-a menționat.

Măsura confiscării speciale și a obligării inculpatului la plata despăgubirilor civile pot coexista, însă nu cu privire la același bun sau la aceeași sumă de bani (Decizia 11/2015 a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală și Decizia 23/19 septembrie 2017 ale ÎCCJ) dar aceasta este o problemă de judecată, pe fondul cauzei și nu de executare a unei hotărâri penale definitive.

3. Confiscare bani, valori sau bunuri în cazul infracțiunilor de corupție

[\(Minuta întâlnirii trimestriale de practică neunitară în materie penală a Curții de Apel Iași trimestrele III - IV ale anului 2017, pag. 10\)](#)

3.1. Prezentarea problemei de drept

În cazul în care față de inculpatul care a comis o infracțiune de dare de mită prev. de art. 290 alin. (1) Cod Penal s-a dispus renunțarea la urmărire penală conform art. 318 Cod procedură penală, se va dispune conform art. 290 alin. (5) confiscarea sumelor de bani date funcționarului public?

Problema de drept a fost ridicată în contextul în care funcționarul public care a primit suma de bani de la inculpat este judecat în cadrul unui dosar separat pentru comiterea infracțiunii de luare de mită prev. de art. 289 alin. (1) Cod Penal, iar judecata în primă instanță se desfășoară pentru o perioadă mai îndelungată, fiind solicitată și în acest caz confiscarea sumei de bani primite conform art. 289 alin. (3) Cod Penal.

3.2. Rezumatul și argumentele soluției însușite (UNANIMITATE)

Banii, valorile sau bunurile primite, date, oferite se confiscă o singură dată, de la persoana în patrimoniul căreia se găsesc bunurile/sumele de bani folosite la săvârșirea infracțiunii, pentru înlăturarea stării de pericol și pentru ca persoana care le deține să nu beneficieze în continuare de ele, jurisprudența fiind constantă în acest sens.

4. Temeiul de drept în baza căruia se dispune confiscarea, în procedura reglementată de art. 549 ind. 1 Cod procedură penală, în următoarele ipoteze:

1. emiterea unei ordonanțe de clasare cu privire la o infracțiune de contrabandă săvârșită în modalitatea introducerii în țară a țigărilor cu timbru de acciză emis de Republica Moldova;

2. emiterea unei ordonanțe de clasare cu privire la o infracțiune de contrabandă săvârșită în modalitatea deținerii/transportului a țigărilor cu timbru de acciză emis de Republica Moldova;

3. propunerea de confiscare a unui bun contrafăcut sau a unor bancnote false.

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului III-IV/2015, pag. 13)

4.1. Rezumatul soluției înșușite (UNANIMITATE)

S-a opinat unanim în sensul că, pentru prima ipoteză, țigările se confiscă în temeiul art. 112 lit. a Cod penal, pentru ipoteza a doua, confiscarea țigărilor se dispune în temeiul art. 112 lit. f) Cod penal și pentru ipoteza a treia confiscarea bunului contrafăcut sau a bancnotelor false are loc în temeiul art. 112 lit. a Cod penal.

4.2. Argumentele soluției înșușite

Pentru măsura confiscării țigărilor în temeiul art. 112 lit. a Cod penal se reține că mărfurile sau bunurile care au constituit obiect material al contrabandei vor fi supuse confiscării în baza art. 112 lit. a Cod penal, fiind obținute, rezultate sau produse prin fapta prevăzută de legea penală. Se susține că bunurile introduse în țară, prin contrabandă, deși au preexistat faptei penale, sunt asimilate bunurilor produse prin infracțiune deoarece au căpătat o astfel de stare.

Dispozițiile legale europene, respectiv Decizia-cadru nr. 2006/783/JAI privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce pentru hotărârile de confiscare (transpusă în Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională) și Decizia-cadru nr. 2005/212/JAI privind confiscarea produselor, a instrumentelor și a bunurilor având legătură cu infracțiunea, transpusă în Codul penal, operează cu noțiunile autonome de produse ale infracțiunii și respectiv instrumente ale infracțiunii, care sunt supuse confiscării.

Produsul infracțiunii este definit ca fiind orice avantaj economic obținut din infracțiune. Acest avantaj poate consta în bunuri de orice natură, astfel cum sunt definite: ”bun” înseamnă un bun de orice natură, corporal sau incorporal, mobil sau imobil, precum și actele juridice sau documentele care atestă un titlu sau un drept asupra unui astfel de bun.

Instrument înseamnă orice obiect utilizat sau destinat a fi utilizat, în orice mod, în tot sau în parte, pentru săvârșirea uneia sau mai multor infracțiuni.

Bunurile supuse confiscării speciale, prev. la art. 112 lit. a și e Cod penal se circumscriu conceptului de produse ale infracțiunii.

Cazul de confiscare specială prev. de art. 112 lit. e) Cod penal are în vedere situația particulară a recuperării prejudiciului cauzat persoanei vătămate. În consecință, mărfurile de contrabandă, care intră în noțiunea de produse ale infracțiunii, vor fi confiscate în temeiul art. 112 lit. a Cod procedură penală.

Noul Cod penal, în art. 112 lit. f), prevede că sunt suspendate confiscările bunurilor a căror deținere este interzisă de legea penală, spre deosebire de art. 118 lit. f) Cod penal anterior care prevedea confiscarea bunurilor a căror deținere este interzisă de lege.

Plecând de la scopul măsurilor de siguranță și reglementarea prev. de art. 112 lit. f) Cod penal, se apreciază că, în cazul acestei categorii de bunuri, starea de pericol pentru societate este prezumată de legiuitor prin faptul incriminării deținerii lor, așa încât devin incidente dispozițiile art. 112 lit. f) în cazul săvârșirii infracțiunii asimilate infracțiunii de contrabandă/respectiv clasarea pentru comiterea unei astfel de infracțiuni.

Pentru ipoteza a treia, față de caracterul contrafăcut sau fals al bunurilor, confiscarea se dispune în temeiul art. 112 lit. a Cod penal, indiferent de infracțiunea pentru care se dispune clasarea.

4.3. Problema a fost discutată și în cadrul întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel Târgu Mureș, 29-30 septembrie 2016,[\(Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel Târgu Mureș, 29-30 septembrie 2016\).](#)

Participanții la întâlnire au acordat, în unanimitate, că, în primele două cazuri este aplicabilă confiscarea în temeiul art. 112 lit. f) C.pen., țigările de contrabandă fiind obiectul infracțiunii, și nu produsul acesteia.

În ultimul caz, bunurile sunt produse prin infracțiune, fiind vorba de contrafacere, astfel că s-a apreciat că este aplicabil art. 112 lit. a) C.pen.

Titlul V. Minoritatea (art. 113-134)

Capitolul II. Regimul răspunderii penale a minorului (art. 113-116)

1. Luarea măsurii arestării preventive față de inculpatul minor cu vârsta între 14 și 16 ani pentru care nu s-a efectuat expertiza medico-legală pentru stabilirea discernământului
[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului I al anului 2017, pag. 7\)](#)

1.1. Prezentarea problemei de drept

Problema de drept a fost generată de solicitarea în lipsă a arestării preventive a unui inculpat minor, în condițiile în care, anterior, acestuia nu i s-a efectuat o expertiză medico-legală pentru stabilirea discernământului.

1.2. Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

În situația în care inculpatul minor, cu vârsta între 14 și 16 ani, nu a fost supus expertizei medico-legale pentru stabilirea discernământului, nu poate fi dispusă măsura arestării preventive sau orice altă măsură preventivă față de acesta.

1.3. Argumentele soluției însușite

Nu poate fi dispusă, în mod legal, arestarea preventivă sau orice altă măsură preventivă față de inculpatul minor cu vârsta între 14 și 16 ani, pentru care nu s-a efectuat expertiza medico-legală pentru stabilirea discernământului. Până la stabilirea discernământului, există o cauză care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale, în temeiul existenței cauzei de neimputabilitate privind minoritatea (art. 27 raportat la art. 113 alin. 2 Cod procedură penală).

Toate condițiile generale prevăzute de art. 202 alin. 2 Cod procedură penală trebuie îndeplinite, la momentul luării măsurii preventive, confirmarea ulterioară a luării măsurii netransformând arestarea preventivă, ce nu îndeplinea toate condițiile de legalitate prevăzute de lege la momentul luării, în privare legală de libertate.

1.4. Problema a mai fost discutată și la întâlnirea comună a președinților secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel cu procurorii șefi secție judiciară de la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și parchetelor de pe lângă curțile de apel, București, 21-22 noiembrie 2016 ([Minuta întâlnirii comune a președinților secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel cu procurorii șefi secție judiciară de la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și parchetelor de pe lângă curțile de apel București, 21-22 noiembrie 2016](#)), când s-au stabilit următoarele:

„Fiind vorba despre o prezumție legală relativă, revine organelor judiciare, în speță procurorului, obligația de a face dovada în sens contrar, respectiv în sensul existenței discernământului la data săvârșirii faptei, pentru verificarea condițiilor prevăzute de dispozițiile art. 202 alin. (2) C.p.p. Ca urmare, deși, în multe cazuri, raportul de expertiză medico-legală psihiatrică nu se poate depune în intervalul de timp dintre constatarea faptei și formularea propunerii de arestare preventivă, procurorul trebuie să motiveze existența discernământului, cu referire la alte mijloace de probă. Cu privire la sfera acestor mijloace de probă, nu s-a putut formula o opinie majoritară. Referitor la acest ultim aspect au fost exprimate opinii atât în sensul necesității unui act medical, cât și opinii în sensul că, date fiind valoarea probatorie relativă a expertizei și actelor medicale, faptul că existența/inexistența discernământului reprezintă o stare de fapt, precum și etapa incipientă a urmăririi penale și obiectul verificărilor pe care dispozițiile art. 202 alin. (1) C.p.p. îl impun pentru dispunerea măsurilor preventive – suspiciunea rezonabilă privind săvârșirea faptei, dovada discernământului poate fi făcută cu orice mijloace de probă (declarații de martori, împrejurările comiterii faptei, declarațiile inculpatului etc.)”.

Capitolul II. Regimul măsurilor educative neprivative de libertate (art. 117-123)

1. Dacă, în situația în care, față de un minor, s-a dispus măsura educativă a asistării zilnice pe durata sa maximă, de 6 luni, instanța investită cu judecarea unei infracțiuni concurente este obligată, prin raportare la dispozițiile art. 123 alin. 3 lit. c) Cod penal, să aplice o măsură educativă privativă de libertate sau poate menține măsura educativă a asistării zilnice pe 6 luni, astfel cum a fost aceasta dispusă anterior

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului I al anului 2019, pag. 2\)](#)

1.1. Rezumatul soluției însușite

a. În unanimitate s-a stabilit că, dacă niciuna dintre infracțiunile concurente nu este pedepsită cu închisoarea de 7 ani sau mai mare, măsura educativă a asistării zilnice pe durata maximă de 6 luni va fi menținută.

b. Cu majoritate s-a opinat în sensul că, dacă cel puțin una dintre infracțiunile concurente este pedepsită cu închisoarea de 7 ani sau mai mare, măsura educativă a asistării zilnice pe durata maximă de 6 luni poate fi menținută sau poate fi înlocuită cu o măsură educativă privativă de libertate.

1.2. Argumentele soluției însușite

a. Dacă niciuna dintre infracțiunile concurente nu este pedepsită cu închisoarea de 7 ani sau mai mare, măsura educativă a asistării zilnice pe durata maximă de 6 luni va fi menținută, fiind obligatorie respectarea condiției din art. 114 alin. 2 lit. b) Cod penal relativă la limita de pedeapsă (închisoare de 7 ani sau mai mare sau detențiunea pe viață).

b. În sprijinul opiniei majoritare potrivit căreia dacă cel puțin una dintre infracțiunile concurente este pedepsită cu închisoarea de 7 ani sau mai mare sau detențiunea pe viață, măsura educativă a asistării zilnice pe durata maximă de 6 luni poate fi menținută sau poate fi înlocuită cu o măsură educativă privativă de libertate au fost însușite argumentele expuse în studiul întocmit la nivelul Judecătoriei Iași (a doua opinie).

Soluțiile prevăzute de art. 123 alin. 3 Cod penal nu sunt limitative și nu este exclusă, raportat și la dispozițiile art. 114 Cod penal, menținerea măsurii educative neprivative de libertate cea mai severă pe durata sa maximă.

Capitolul III. Regimul măsurilor educative privative de libertate (art. 124-127)

1. Limitele măsurii educative a internării într-un centru de detenție în cazul infracțiunilor săvârșite de minori sub forma tentativei

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului II/2021, din data de 18 iunie 2021, pag. 2)

1.1. Prezentarea problemei de drept

În cazul infracțiunilor de tentativă de omor, prev. de art. 32 Cod penal rap. la art. 188 alin. 1 Cod penal, săvârșite de minori, în situația aplicării măsurii educative a internării într-un centru de detenție, în condițiile prevăzute de dispozițiile art. 114 alin. (2) lit. b Cod penal, limitele măsurii educative sunt cuprinse între 5 și 15 ani, în acord cu dispozițiile art. 125 alin. 2 teza a II-a Cod penal sau între 2 și 5 ani, dându-se eficiență dispozițiilor art. 33 alin.(2) Cod penal?

1.2. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Opinia unanimă a judecătorilor prezenți la întâlnirea trimestrială, față de argumentele expuse, se circumscrie primei opinii, menționate la lit. a): tentativa nu va fi luată în considerare la stabilirea pedepsei prevăzută de lege, care determină limitele de la 5 la 15 ani pentru care se poate aplica măsura educativă a internării într-un centru de detenție, conform art. 125 alin. 2 teza a II-a Cod penal.

1.3. Argumentele soluției însușite

Raportat la dispozițiile art. 187 Cod penal, prin „pedeapsă prevăzută de lege” se înțelege pedeapsa prevăzută în textul de lege care incriminează fapta săvârșită în formă consumată, fără luarea în considerare a cauzelor de reducere sau de majorare a pedepsei.

A fost respins argumentul conform căruia inculpatul minor trebuie să fie sancționat pentru infracțiunea pe care a săvârșit-o în formă tentată și nicidecum pentru o infracțiune pe care nu a săvârșit-o (fapt consumat), în acord cu dispozițiile art. 174 Codul penal, care prevăd că prin săvârșirea unei infracțiuni se înțelege nu doar săvârșirea formei consumate a oricăreia dintre faptele pe care legea de pedepsește, ci și a formei tentate, având în vedere că legiuitorul a prevăzut oricum un regim sancționator diferit pentru inculpații minori, în sensul că, odată cu intrarea în vigoare a noului Cod penal, a fost eliminată posibilitatea aplicării pedepsei închisorii sau a amenzii, fiind consacrată exclusiv soluția aplicării măsurilor educative în cazul infracțiunilor săvârșite de minorii care răspund penal.

Pe de altă parte, argumentul cu privire la Decizia nr. 6/2014 a ÎCCJ, completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală (care a statuat că în aplicarea legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei potrivit art. 6 alin. 1 din Codul penal, în cazul tentativei, limita maximă a pedepsei ce trebuie avută în vedere este maximul prevăzut de lege pentru forma tentată-maximul special al pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea consumată, redus sau înlocuit conform dispozițiilor privind tratamentul sancționator al tentativei) nu poate fi reținut și în dezbateră problema ce a generat practică neunitară la nivelul Curții de Apel Iași având în vedere că problema ce a făcut obiectul deciziei instanței supreme menționată anterior a avut în vedere modalitatea de aplicare a dispozițiilor art. 6 din Codul penal, care reglementează aplicarea legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a unei cauze. Scopul soluției statuate de către instanța supremă a fost cel de a asigura egalitatea de tratament juridic și legalitatea în aplicarea pedepselor, prin raportare la specificul fiecărei cauze, nu la abstractul rezultat din textul legii.

În cazul infracțiunilor săvârșite de minori, sub forma tentativei, în situația luării măsurii educative a internării într-un centru de detenție, limitele acestei măsuri educative se vor calcula în raport de pedeapsa prevăzută de lege sub faptului consumat și nu reduse la jumătate ca urmare a reținerii formei tentate, în acord cu dispozițiile art. 125 alin. 2 Cod penal rap. la art. 187 Cod penal.

Titlul VI. Răspunderea penală a persoanei juridice (art. 135-151)

Capitolul I. Dispoziții generale (art. 135-137)

Capitolul II. Regimul pedepselor complementare aplicate persoanei juridice (art. 138-145)

Capitolul III. Dispoziții comune (art. 146-151)

Titlul VII. Cauzele care înlătură răspunderea penală (art. 152-159)

1. Modalitatea de calcul a termenului de prescripție a răspunderii penale în cazul unui inculpat complice la un singur act material al unei infracțiuni continuate care se desfășoară o perioadă mai mare de timp

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrelor III-IV/2018, pag. 2)

1.1. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

În funcție de datele concrete ale fiecărei cauze, dacă se stabilește că participantul a prevăzut comiterea de către autor a unui singur act material, va răspunde pentru o infracțiune în formă simplă, iar termenul de prescripție va curge de la data comiterii activității infracționale de către autor; dacă se stabilește că participantul putea să prevadă că, beneficiind de ajutorul său, chiar limitat în timp la o singură împrejurare, autorul intenționa să comită mai multe acte materiale, va răspunde pentru complicitate la infracțiunea respectivă în formă continuată, iar termenul de prescripție a răspunderii penale va curge de la data epuizării infracțiunii continuate.

1.2. Argumentele soluției însușite

Conform art. 154 alin. 2 Cod penal, în cazul infracțiunii continuate termenul de prescripție a răspunderii penale curge de la data săvârșirii ultimei acțiuni sau inacțiuni. Momentul epuizării va fi avut în vedere și pentru calculul prescripției răspunderii penale a participanților la infracțiunile continuate; se impune însă a fi analizat dacă persoana acuzată ca fiind instigator sau complice putea în mod rezonabil să prevadă ansamblul activității infracționale, iar în ipoteza unui răspuns afirmativ momentul de început al prescripției răspunderii penale va fi cel al epuizării infracțiunii.

2. Infracțiunile pentru care operează retragerea plângerii prealabile formulate și este necesară schimbarea încadrării juridice a infracțiunii ce face obiectul cauzei deduse judecății într-o infracțiune pentru care operează împăcarea părților

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului I/2016, pag. 3)

2.1. Prezentarea problemei de drept

S-a pus problema, în practica judiciară, care este termenul până la care poate interveni împăcarea părților în situația în care se dispune schimbarea încadrării juridice a infracțiunii ce face obiectul cauzei deduse judecății, dintr-o infracțiune pentru care operează retragerea plângerii prealabile, într-o infracțiune pentru care operează împăcarea părților, având în vedere că potrivit art. 159 alin. (3) Cod penal, „*împăcarea produce efecte numai cu privire la persoanele între care a intervenit și dacă are loc până la citirea actului de sesizare a instanței*”.

2.2. Rezumatul soluției însușite (CU MAJORITATE)

În situația schimbării încadrării juridice, în timpul judecății, într-o infracțiune pentru care operează împăcarea părților, termenul până la care părțile se pot împăca

este până la termenul următor celui la care s-a schimbat încadrarea juridică, prin urmare termenul se prorogă.

2.3. Argumentele soluției însușite

În situația schimbării încadrării juridice, în timpul judecății, într-o infracțiune pentru care operează împăcarea părților, termenul până la care părțile se pot împăca este până la termenul următor celui la care s-a schimbat încadrarea juridică, prin urmare termenul se prorogă, **întrucât schimbarea încadrării juridice a faptei echivalează cu modificarea conținutului actului de sesizare al instanței pe un aspect esențial**, respectiv asupra cauzei acuzațiilor penale, de natură să și atragă consecințe juridice noi (ex. posibilitatea împăcării-împăcare prevăzută de lege pentru infracțiunea respectivă).

2.4. Prin [Decizia nr. 222/20.04.2023 a Curții Constituționale](#), a fost admisă excepția de neconstituționalitate în dosarul nr. 14461/245/2018 al Judecătorei Iași – Secția penală și s-a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 159 alin.(3) teza finală din Codul penal, care privește sintagma „și dacă are loc până la citirea actului de sesizare a instanței”, este constituțională numai în măsura în care nu se aplică în ipoteza schimbării încadrării juridice a faptei, ulterior citirii actului de sesizare a instanței, într-o infracțiune pentru care legea a prevăzut în mod expres că este posibilă împăcarea.

3. Efectul suspensiv asupra prescripției răspunderii penale al dispozițiilor art. 43 alin. (2) din Anexa 1 la Decretul Președintelui nr. 195 din 16 martie 2020, privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului I al anului 2023, pag. 2\)](#)

3.1. Rezumatul soluției însușite (CU MAJORITATE)

Opinia majoritară a judecătorilor prezenți la întâlnire a fost că cele două decrete prezidențiale au avut ca efect suspendarea termenului de prescripție a răspunderii penale.

3.2. Argumentele soluției însușite

Considerentele unei decizii prin care se constată neconstituționalitatea unei dispoziții legale fac corp comun cu dispozitivul. Decizia Curții Constituționale nr. 152/2020 nu a avut ca obiect judecarea constituționalității decretului prin care s-a instituit starea de urgență, motiv pentru care considerentele nu pot fi aplicate în mod independent.

Decretele prezidențiale nr. 195/2020 și nr. 240/2020 au fost încuviințate de Parlamentul României prin Hotărârea nr. 3 din 19 martie 2020 pentru încuviințarea măsurii adoptate de Președintele României privind instituirea stării de urgență pe întreg teritoriul României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 224 din 19 martie 2020, respectiv Hotărârea nr. 4 din 16 aprilie 2020 pentru încuviințarea măsurii adoptate de Președintele României privind prelungirea stării de urgență pe întreg teritoriul României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 320 din 16 aprilie 2020, în conformitate cu art. 93 alin. (1) din Constituția României, nefiind identificat niciun temei legal pentru a nu da efect dispozițiilor din cele două decrete referitoare la suspendarea

cursului prescripției răspunderii penale pe durata stării de urgență, decrete care și-au produs deja efectele.

3.3. Problema a mai fost discutată și la întâlnirea președinților secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, București, 15-16 noiembrie 2023 ([Minuta întâlnirii președinților secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, București, 15-16 noiembrie 2023](#)).

Opinia majoritară a participanților la întâlnire a fost în sensul că starea de urgență instituită prin Decretul Președintelui României nr. 195 din 16 martie 2020 și ulterior prelungită prin Decretul nr. 240 din 14 aprilie 2020 **se încadrează în noțiunea de împrejurare de neprevăzut ori de neînălăturat** ce a determinat suspendarea judecării cauzelor penale și constituie o cauză de suspendare a prescripției răspunderii penale, în condițiile art. 156 din Codul penal.

4. Efectele Hotărârii Curții de Justiție a Uniunii Europene din 24 iulie 2023, Lin, C-107/23 PPU, EU:C:2023:606, asupra prescripției răspunderii penale

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului I/2024, pag. 9\)](#)

4.1. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Nu s-a supus la vot și nu a fost adoptată o soluție cu privire la această problemă de drept, pentru motivele indicate în paragraful următor.

4.2. Argumentele soluției însușite

Având în vedere că la data de 22 aprilie 2024 este fixat termen pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile asupra sesizării făcute de Curtea de Apel București; văzând că, de asemenea, în luna iunie este stabilit termen la ICCJ pentru soluționarea sesizării formulate de Curtea de Apel Târgu Mureș, pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, nu se supune la vot și nu se adoptă nici un punct de vedere cu privire la această problemă de drept.

Titlul VIII. Cauze care înlătură sau modifică executarea pedepsei (art. 160-164)

Titlul IX. Cauzele care înlătură consecințele condamnării (art. 165-171)

1. Reabilitarea judecătorească în cazul condamnărilor succesive, între care există și condamnări pronunțate de instanțe străine, iar hotărârile judecătorești pronunțate în străinătate nu au fost recunoscute, potrivit legii, de instanțele din România. Recunoașterea pe cale incidentală, în cursul judecării/soluționării cererii de reabilitare judecătorească, a hotărârii/hotărârilor judecătorești de condamnare pronunțate în străinătate

[\(Minuta întâlnirii trimestriale de practică neunitară în materie penală a Curții de Apel Iași, trimestrul al II-lea al anului 2017, pag. 5\)](#)

1.1. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Instanța de judecată este obligată să procedeze la recunoașterea hotărârii penale străine, dacă pedeapsa aplicată prin respectiva hotărâre a fost deja executată. În situația în care pedeapsa aplicată prin hotărârea penală străină nu a fost executată nu sunt aplicabile dispozițiile art. 140 ind. 1 alin. 1 și 2 din Legea nr. 302/2004 și hotărârea de condamnare respectivă poate constitui indiciu de săvârșire a unei infracțiuni chiar în situația în care nu a fost recunoscută.

1.2. Argumentele soluției însușite

Reabilitarea judecătorească este o instituție indivizibilă, în sensul că privește toate hotărârile de condamnare și privește persoana condamnatului.

În evaluarea îndeplinirii condițiilor cu privire la reabilitare trebuie efectuate verificări cu privire la toate condamnările petentului, inclusiv cele pronunțate în străinătate.

O cerere de reabilitare judecătorească constituie un proces penal în curs, în sens larg, în care inclusiv procedurile speciale se subsumează cauzelor pendinte penale și, respectiv, noțiunii de „proces penal în curs”.

În cadrul unui proces penal în curs, recunoașterea hotărârilor judecătorești străine, în vederea producerii de efecte juridice, altele decât executarea în regim de detenție a pedepsei, se face pe cale incidentală, de instanța de judecată pe rolul căreia se află cauza spre soluționare (art. 140 alin. 1 indice 2 Legea 302/2004).

Prin urmare, conform textului de lege: instanța este obligată să procedeze la recunoașterea din oficiu a unei astfel de hotărâri pentru producerea altor efecte juridice, decât executarea pedepsei.

Din întreaga reglementare a instituției recunoașterii hotărârilor penale străine, dar și din textul de mai sus, rezultă că în ipoteza reglementată de art. 140 ind. 1 din Legea 302/2004 se recunosc doar hotărâri judecătorești de condamnare la pedeapsa penală pentru care pedeapsa a fost deja executată.

Dacă pedeapsa la care a fost condamnat nu a fost executată, indiferent de felul și natura acesteia, nu sunt aplicabile dispozițiile art. 140 indice 1 alin. 1 și 2 din Legea nr. 302/2004, pentru scopul executării pedepselor fiind aplicabile instituțiile specifice privind recunoașterea hotărârilor penale străine, instanța română putând fi sesizată numai pe cale principală, la cererea statului străin de condamnare. Numai ca efect al recunoașterii unei hotărâri penale străine, aceasta produce aceleași efecte ca o hotărâre penală pronunțată în România.

Art. 140 ind. 1 alin. 3 se aplică numai în situația în care între state nu există un tratat.

Art. 140 ind. 1 alin. 4 din legea 302/2004 se referă la acte judiciare care emană de la o autoritate judiciară străină competentă, altele decât hotărârile penale de condamnare, astfel că și în cazul lipsei unui tratat ca și în cazul altor acte judiciare recunoașterea este posibilă în condițiile prevăzute în alineatele respective, respectiv dacă se dovedește necesară soluționării unei cauze penale sau poate contribui la îmbunătățirea situației inculpatului sau a persoanei condamnate ori la reintegrarea sa.

Hotărârea penală străină de condamnare, în evaluarea îndeplinirii condițiilor de reabilitare, dacă pedeapsa nu a fost executată, este în curs de executare, sau hotărârea de condamnare a intervenit în termenul de reabilitare, chiar dacă nu a fost recunoscută de statul român, constituie un obstacol în soluționarea favorabilă a unei cereri de reabilitare judecătorească, constituind cel puțin un indiciu de săvârșire a unei infracțiuni.

1.3. Problema a fost discutată și în cadrul Întâlnirii președinților secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Craiova, 3-4 iunie 2021. ([Minuta](#))

[Întâlnirii președinților secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Craiova, 3-4 iunie 2021\).](#)

Opinia INM a fost în sensul că, instanța va dispune recunoașterea hotărârii pe cale incidentală, iar apoi va soluționa cererea de rehabilitare. Procedura de recunoaștere pe cale incidentală, prevăzută de art. 147 din Legea nr. 302/2004, presupune o examinare sumară, care nu contravine Deciziei – cadru nr. 675/2008, astfel cum a fost interpretată prin hotărârea din 5 iulie 2018 a Curții de Justiție a Uniunii Europene în cauza nr. C-390/16 sau prin aceea din 21 septembrie 2017 în cauza nr. C-171/16. Pe de altă parte, în lipsa parcurgerii acestei proceduri, nu ar exista cadrul în care judecătorul să verifice dacă nu există vreun impediment pentru ca hotărârea străină să producă efecte în România (de exemplu, dacă fapta pentru care persoana a fost condamnată nu este infracțiune potrivit legii noastre sau a fost comisă la o vârstă la care în România nu operează răspunderea penală). În ceea ce privește cea de a doua problemă, recunoașterea pe cale incidentală a hotărârii nu poate avea ca efect executarea unei pedepse sau a unei părți din pedeapsa aplicată prin hotărârea străină. Un astfel de efect se poate atribui hotărârii străine doar în cazul recunoașterii acesteia pe cale principală, în procedura inițiată la cererea statului străin și derulată în fața curții de apel. De altfel, chiar în preambulul Deciziei-cadru anterior menționate se arată că, spre deosebire de alte instrumente, aceasta nu are ca scop executarea, într-un stat membru, a unor hotărâri judecătorești pronunțate în alte state membre ci, mai degrabă, posibilitatea ca unei condamnări anterioare pronunțate într-un stat membru să îi fie asociate consecințe cu ocazia unui nou proces penal într-un alt stat membru în măsura în care astfel de consecințe sunt asociate condamnărilor naționale anterioare conform legislației celui alt stat membru.

Participanții la întâlnire, în unanimitate, au agreat opinia INM.

În cadrul dezbaterilor s-a menționat că la Curtea de Apel București există și opinia în sensul că hotărârile străine produc efecte direct, fără a fi necesară recunoașterea acestora.

Titlul X. Înțelesul unor termeni sau expresii în legea penală (art. 172-187)

Codul penal român. Drept penal. Partea specială.

Titlul I. Infracțiuni contra persoanei (art. 188-227)

Capitolul I. Infracțiuni contra vieții (art. 188-192)

Capitolul II. Infracțiuni contra integrității corporale sau sănătății (art. 193-198)

Capitolul III. Infracțiuni săvârșite asupra unui membru de familie (art. 199-200)

1. Încadrarea juridică dată infracțiunilor îndreptate împotriva vieții, integrității corporale sau sănătății atunci când victima are calitatea de membru de familie în raport cu cel ce comite infracțiunea. Incidența instituției reglementate de art. 386 alin. (1) Cod procedură penală, referitoare la schimbarea de încadrare juridică dată faptei

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrelor III-IV/2019, pag. 4\)](#)

1.1. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Nu există o infracțiune autonomă de violență în familie prev. de art. 199 Cod penal.

1.2. Argumentele soluției însușite

În expunerea de motive – proiect Cod penal – forma trimisă Parlamentului, cu referire strictă la legiferarea din art. 199 noul Cod penal, s-a indicat că săvârșirea unei infracțiuni prin violență asupra unui membru de familie apare în legea în vigoare (Codul penal 1969) ca o agravantă la infracțiunile de loviri sau alte violențe și vătămare corporală și se regăsește într-o formă apropiată la omor, dar nu există în cazul vătămării corporale grave și al vătămarilor cauzatoare de moarte. De aceea, potrivit proiectului comiterea infracțiunii prin violență asupra unui membru de familie atrage o agravare în cazul tuturor infracțiunilor pentru care acest lucru se justifică.

Totodată, se impune a fi avută în vedere Decizia nr. 1/2015, publicată în Monitorul Oficial nr. 105 din 10 februarie 2015, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Oradea și a stabilit că dispozițiile art. 308 Cod penal reprezintă o variantă atenuată a infracțiunii de delapidare prevăzută de art. 295 Cod penal și la calcularea termenului de prescripție a răspunderii penale se ține seama de pedeapsa prevăzută de art. 295 Cod penal raportat la art. 308 alin. 2 Cod penal.

S-a apreciat că nu este necesară o schimbare a încadrării juridice din infracțiunea prev. de art. 199 alin. 1 Cod penal raportat la art. 193 alin. 1 Cod penal în infracțiunea de lovire sau alte violențe săvârșită asupra unui membru de familie prev. de art. 193 alin. 1 Cod penal raportat la art. 199 alin. 1 Cod penal.

În ceea ce privește infracțiunile de omor simplu sau calificat, în practica judiciară s-a dispus trimiterea în judecată și pronunțarea unei soluții sub aspectul săvârșirii infracțiunii prev. de art. 188 Cod penal sau art. 189 Cod penal, în ambele situații raportat la art. 199 alin. 1 Cod penal.

De asemenea, raportat la competența materială a tribunalului, art. 36 alin. 1 Cod de procedură penală face referire doar la infracțiunile prev. de art. 188 Cod penal – art. 191 Cod penal, nu și la o infracțiune prev. de art. 199 Cod penal.

1.3. Problema de drept a fost discutată și în cadrul întâlnirii procurorilor șefi ai Secțiilor urmărire penală de la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și parchetelor de pe lângă tribunale - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, 14-15 mai 2015 ([Minuta întâlnirii procurorilor șefi ai Secțiilor urmărire penală de la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și parchetelor de pe lângă tribunale - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, 14-15 mai 2015](#)).

Participanții au opinat că, pentru rațiuni identice cu cele reținute în considerentele [Deciziei 1/2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție \(prin care s-a admis sesizarea formulată de către Curtea de Apel Oradea – Secția penală și pentru cauze cu minori, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemelor de drept\)](#), în cazul prevederilor art. 308 Cod penal, este vorba, de varianta agravată a infracțiunii la care textul art. 199 alin.(1) Cod penal face trimitere.

1.4. Prin [Decizia nr. 58/18.09.2023 pronunțată în dosarul nr. 1470/1/2023 al Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept](#), a fost admisă sesizarea formulată de Curtea de Apel Bacău – Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie în dosarul nr. 2168/321/2021, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

„Termenul general de prescripție pentru infracțiunea de lovire sau alte violențe în modalitatea violenței în familie, prevăzută de art. 193 alin. (2) din Codul penal cu aplicarea art. 199 alin. (1) din Codul penal, ambele norme raportate la art. 187 din Codul penal privind înțelesul noțiunii de pedeapsa prevăzută de lege, este cel arătat de art. 154 alin. (1) lit. c) din Codul penal sau cel indicat de art. 154 alin. (1) lit. d) din Codul penal, respectiv natura juridică a art. 199 alin. (1) din Codul penal este: 1. de infracțiune de sine-stătătoare (autonomă); 2. de formă agravată a infracțiunii pe lângă care se aplică (în primele 2 situații termenul general de prescripție fiind astfel de 8 ani) sau 3. de cauză specială de agravare a pedepsei în anumite circumstanțe (în această din urmă situație termenul general de prescripție fiind astfel de 5 ani)” .

Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că **incriminarea din art. 199 alin. (1) din Codul penal reprezintă o variantă agravată a infracțiunii de lovire sau alte violențe, prevăzută de art. 193 alin. (2) din Codul penal și că termenul general de prescripție pentru infracțiunea de lovire sau alte violențe în modalitatea violenței în familie, prevăzută de art. 193 alin. (2) din Codul penal cu aplicarea art. 199 alin. (1) din Codul penal, este cel arătat de art. 154 alin. (1) lit. c) din Codul penal.**

Capitolul IV. Agresiuni asupra fătului (art. 201-202)

Capitolul V. Infracțiuni privind obligația de asistență a celor în primejdie (art. 203-204)

Capitolul VI. Infracțiuni contra libertății persoanei (art. 205-208)

Capitolul VII. Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile (art. 209-217)

1. Dacă fapta de trafic de persoane în scopul exploatării prin executarea unei munci sau îndeplinirea de servicii în mod forțat ori cu încălcarea normelor legale privind condițiile de muncă, salarizare, sănătate și securitate, incriminate de legea veche, respectiv de disp. art. 12 alin. 1 cu referire la art. 2, alin. 2, lit. a din Legea nr. 678/2001, a fost dezincriminată, în forma exploatării prin încălcarea normelor legale privind condițiile de muncă, salarizare, sănătate și securitate, în condițiile în care prin noul Cod penal exploatarea prin muncă a fost definită, în art. 182 lit. a), ca supunerea la executarea unei munci sau îndeplinirea de servicii în mod forțat

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului II/2014, pag. 15\)](#)

1.1. Rezumatul soluției însușite

Participanții la întâlnire au opinat în sensul că, în acest caz, trebuie să se constate că această faptă nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii complexe de trafic de persoane, însă ar putea întruni elementele constitutive ale infracțiunilor absorbite în infracțiunea complexă.

Fapta de trafic de persoane în scopul exploatării prin executarea unei munci sau îndeplinirea de servicii în mod forțat ori cu încălcarea normelor legale privind condițiile de muncă, salarizare, sănătate și securitate ar putea întruni elementele constitutive ale infracțiunilor absorbite în infracțiunea complexă, respectiv a infracțiunilor de înșelăciune, amenințare ori lipsire de libertate (în funcție de speță).

1.2. Problema de drept a fost discutată și cu ocazia întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, ce a avut loc la Sibiu, în perioada 24-25 septembrie 2015. ([Minuta întâlnirii reprezentanților Consiliului Superior al Magistraturii cu președinții secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel - Sibiu, 24-25 septembrie 2015, pag. 45](#))

În dezbaterea asupra aceste probleme de drept a fost avută în vedere practica judiciară atașată de autorul întrebării.

1. Prin decizia penală nr. 634/2014 a Curții de Apel Bacău s-a respins apelul declarat de inculpatul B.I. împotriva sentinței penale nr. 33/2014 a Tribunalului Bacău. În concret s-a reținut că: în perioada octombrie 2008-septembrie 2009 inculpatul, în înțelegere cu alte persoane, prin înșelăciune, a recrutat, transportat, cazat și exploatat prin muncă în Spania, zona orașului Valencia, un număr de 23 de persoane vătămate, exploatarea realizându-se fără respectarea condițiilor legale privind normele de muncă, salarizare, sănătate și securitate, în scopul de a obține beneficii materiale. În apel inculpatul B.I. a invocat în apărare faptul că în noua reglementare penală - art. 182 C.pen. - nu se mai consideră „exploatarea unei persoane” „executarea unei munci sau îndeplinirea de servicii în mod forțat ori cu încălcarea normelor legale privind condițiile de muncă, salarizare, sănătate și securitate”. Instanța de apel nu a primit favorabil teza apărării reținând că inculpatul B. I. a săvârșit infracțiunea de trafic de persoane, în varianta „supunerii unei persoane la muncă forțată și ținerea în stare de lipsire de libertate sau aservire”, cu toate că în actul de sesizare trimiterea în judecată nu viza această ipoteză normativă. S-a considerat că nu se poate analiza și reține existența infracțiunii de trafic de persoane într-o altă modalitate decât cea stabilită prin actul de sesizare. Astfel instanța de apel a reținut că „(...) nu sunt întemeiate susținerile inculpatului cu privire la dezincriminarea infracțiunii de trafic de persoane față de nepreluarea de către legiuitor a variantei încălcării normelor legale privind condițiile de muncă, salarizare, sănătate și securitate”.

2. Prin decizia penală nr. 630/2015 a Curții de Apel Bacău s-a ridicat aceeași problemă de drept, soluționată diferit de instanța de apel, în sensul că s-a constatat ca fiind dezincriminată fapta dedusă judecății, dispunându-se achitarea inculpatului. În concret, inculpatul C.V. a fost trimis în judecată pentru săvârșirea infracțiunii de trafic de persoane prevăzută și pedepsită de art. 12 alin. (1) din Legea nr. 678/2001, cu aplicarea art. 41 alin. (2) C.pen. (anterior), reținându-se că luna mai 2008 a recrutat, prin înșelăciune, constând în promisiunea mincinoasă a obținerii unui loc de muncă în străinătate, mai multe persoane cărora le-a furnizat informații false privind condițiile de muncă și salarizare din Spania, le-a asigurat transportul în această țară unde le-a supus exploatării prin executarea unor munci cu nerespectarea normelor legale privind salarizarea, sănătatea și condițiile de muncă, abandonându-i în Spania. Tribunalul Bacău l-a condamnat pe inculpatul C. V. pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute și pedepsite de art. 12 alin. (1) din Legea nr. 678/2001 cu

aplicarea art. 41 alin. (2) C.pen.(anterior). În apel inculpatul a invocat în apărare faptul că în noua reglementare penală - art. 182 C.pen. - nu se mai consideră „exploatarea unei persoane” „executarea unei munci sau îndeplinirea de servicii în mod forțat ori cu încălcarea normelor legale privind condițiile de 117 muncă, salarizare, sănătate și securitate”. Instanța de apel a primit favorabil apărarea inculpatului C.V. (opinie împărtășită și de judecătorul delegat) reținând că diferența cantitativă dintre cele două texte normative care defineau conceptul de „exploatarea unei persoane” constă în eliminarea – din dispoziția legală în vigoare a art. 182 C.pen. – a variantei „încălcării normelor legale privind condițiile de muncă, salarizare și securitate”, ceea ce determină concluzia dezincriminării faptei care constituie capătul de acuzare. În decizia din apel s-a concluzionat că „(...) această (...) diferență dintre cele două norme menționate (...) nu poate însemna decât o dezincriminare.” Din lecturarea definiției dată „exploatării unei persoane” prin art. 182 C.pen. rezultă că exploatarea reprezintă, inevitabil, o atingere adusă libertății fizice sau morale a persoanei. Cel care exploatează o persoană urmărește implicit (nu doar acceptă) punerea în pericol a libertății acesteia (ceea ce coincide cu urmarea imediată a infracțiunii) și este unul din cazurile în care scopul califică intenția, indicând modalitatea directă a acesteia. În practică, situațiile cele mai frecvente de exploatare vizează executarea unei munci, practicarea prostituției sau a cerșetoriei, și s-a apreciat că un asemenea scop al exploatării există și în cazul în care victimele au fost racolate și transportate în altă țară pentru a fi supuse la executarea unor munci, cu încălcarea normelor legale privind salarizarea, condițiile de muncă, durata programului etc.

Potrivit opiniei INM, dacă ne referim strict la nerespectarea condițiilor de muncă, salarizare, durata programului, se poate spune că fapta comisă în această modalitate este dezincriminată; în concret însă, în exemplele oferite de autorul întrebării, credem că sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de trafic de persoane, având în vedere scopul urmărit de autori – aservirea unor persoane prin obligarea la prestarea unei munci în mod forțat, în condiții la care nu ar fi achiesat în ipoteza în care ar fi avut libertatea de a dispune cu privire la aceasta. Apreciem că situațiile de fapt descrise demonstrează atingerea scopului urmărit de autori - exploatarea persoanelor care au prestat o muncă în condiții necorespunzătoare, în mod forțat (art. 212 C.pen., art. 4 din CEDO), fiind îndeplinite următoarele criterii: 1) dacă cel care o prestează este obligat la acesta împotriva voinței sale și dacă munca are un caracter injust, opresiv sau constituie o situație ce nu putea fi evitată; 2) munca la care s-a consimțit poate fi forțată dacă are un caracter injust sau opresiv. Prin urmare, apreciem că înlăturarea din conținutul noțiunii de exploatare a sintagmei: „prin executarea unor munci cu nerespectarea normelor legale privind salarizarea, sănătatea și condițiile de muncă” nu semnifică dezincriminarea infracțiunii de trafic de persoane/minori, în care se regăsește această formă de exploatare, dat fiind că obligarea unei persoane să execute o muncă în condițiile arătate anterior reprezintă o formă a muncii forțate.

În unanimitate, participanții la întâlnire au susținut că nu a intervenit dezincriminarea infracțiunii prevăzute de art. 210 Cod penal privind traficul de persoane în varianta „încălcării normelor legale privind condițiile de muncă, salarizare și securitate”.

Capitolul VIII. Infracțiuni contra libertății și integrității sexuale (art. 218-223)

1. Modalitatea de sancționare a inculpaților minori în ipoteza comiterii unei infracțiuni de viol, în condițiile vizate de dispozițiile art. 218¹ alin. (1¹) Cod penal, forma în vigoare de la data de 01.01.2024, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 424/2023 privind modificarea și completarea Legii nr. 217/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și a Legii audiovizualului nr. 504/2002

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului I/2024, pag. 17\)](#)

1.1. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Poate fi aplicată și o măsură educativă privativă de libertate în condițiile art. 114 Cod penal la care face trimitere art. 218¹ alin. (1¹) Cod penal, în situația infracțiunii de viol săvârșită de inculpați minori în condițiile art. 218¹ alin. (1¹) Cod penal, luând în calcul atât gravitatea infracțiunii de viol, cât și continuitatea incriminării.

1.2. Argumentele soluției însușite

Deși există deficiențe la nivelul incriminării infracțiunii de viol comise asupra unui minor de un minor în condițiile art. 218¹ alin. (1¹) Cod penal, analizând expunerea de motive pe care s-a fundamentat Legea nr. 424/2023 privind modificarea și completarea Legii nr. 217/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și a Legii audiovizualului nr. 504/2002, cât și ansamblul avizelor emise în procesul legislativ și a formelor inițiale adoptate nu se poate concluziona că intenția legiuitorului a fost aceea de a exclude din sfera regimului sancționator aplicat minorilor care comit o faptă de viol asupra unui minor cu vârsta mai mică de 16 ani, măsurile educative privative de libertate. Dispozițiile art. 218¹ alin. (1¹) Cod penal fac trimitere, fără rezerve, la art. 114 Cod penal care reglementează, în alin. 2, cazurile în care se pot dispune față de minor măsuri educative privative de libertate.

În acest caz, avem norme de trimitere, de incriminare și de sancționare; astfel, norma de la art. 218 ind. 1 alin. 1 ind. 1 C.pen. face trimitere la incidența dispozițiilor art. 114 C.pen. care, la alin. 2 lit. b) prevede că se poate aplica o măsură educativă privativă de libertate „atunci când pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea de 7 ani sau mai mare ori detențiunea pe viață”.

Capitolul IX. Infracțiuni ce aduc atingere domiciliului și vieții private (art. 224-227)

1. Reținerea unității sau pluralității de infracțiuni în cazul în care autorul pătrunde într-un apartament în care locuiesc efectiv 4 persoane, fără consimțământul vreuneia dintre acestea. Infracțiune de violare de domiciliu

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului II/2015, pag. 17\)](#)

1.1. Rezumatul și argumentele soluției însușite (UNANIMITATE)

Soluția la această problemă de drept depinde de împrejurarea în care a acționat acesta, respectiv:

- dacă autorul a acționat în baza unei rezoluții infracționale unice, urmărind aceeași finalitate, în aceleași condiții de loc și de timp, printr-o acțiune unică, având poziția psihică specifică celui care intenționează să pătrundă fără drept într-un domiciliu, în sensul legii penale, sau să refuze explicit părăsirea acestuia la cererea expresă a persoanei care folosește spațiul respectiv, fără a-și proiecta posibilitatea vătămării unor titulari multipli, chiar dacă spațiul respectiv este folosit, în fapt, de persoane diferite, se va reține o unitate infracțională simplă, sub forma unei unități naturale colective;

- dacă autorul a acționat în împrejurări care pot justifica a considera că acesta a prevăzut că lezează dreptul la inviolabilitatea domiciliului, a libertății individuale și a vieții private a unor persoane diferite, chiar acționând într-o singură locuință folosită de mai multe persoane, proiectându-și posibilitatea ca spațiul respectiv să fie folosit de titulari diferiți pe care a acceptat să-i vatăme în drepturile enumerate, se va reține un concurs real omogen de infracțiuni de violare de domiciliu.

Titlul II. Infracțiuni contra patrimoniului (art. 228-256¹)

Capitolul I. Furtul (art. 228-232)

Capitolul II. Tâlhăria și pirateria (art. 233-237)

Capitolul III. Infracțiuni contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii (art. 238-248)

1. Dacă fapta prev. de art. 215 alin. 1 și 4 din Codul penal din 1969 se regăsește în incriminarea art. 244 alin. 1 ori în incriminarea art. 244 alin. 1 și 2 din noul Cod penal, altfel spus, dacă forma agravată a infracțiunii de înșelăciune prin emiterea de cecuri fără acoperire din Codul penal din 1969, poate fi asimilată infracțiunii de înșelăciune săvârșită prin mijloace frauduloase, forma agravată a infracțiunii de înșelăciune prevăzută de noul Cod penal

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului II/2014, pag. 14)

1.1. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Opinia împărtășită în unanimitate de participanții la întâlnire a fost în sensul că forma agravată a infracțiunii de înșelăciune prev. de art. 215 alin. 1 și 4 din Codul penal din 1969, constituia o incriminare distinctă a faptei de înșelăciune săvârșită printr-un mijloc fraudulos specific, respectiv prin emiterea de cecuri fără acoperire, și, astfel, se regăsește incriminată în noul Cod penal în forma agravată a infracțiunii de înșelăciune săvârșită prin mijloace frauduloase, prev. de art. 244 alin. 1 și 2.

1.2. Argumentele soluției însușite

În sprijinul acestei opinii s-a susținut că cerința esențială pentru emiterea cecului constă în existența disponibilului financiar în contul băncii, Legea nr. 59/1934 prevăzând că „cecul nu poate fi emis decât dacă trăgătorul are disponibil la tras, asupra căruia are dreptul de a dispune prin cec, pe baza unei convenții exprese sau tacite” (art. 3 alin. 2), iar consemnarea unei sume fără ca trăgătorul să aibă disponibil ar constitui un mijloc fraudulos prin care a fost indus în eroare posesorul cecului.

Mai mult, Legea nr. 59/1934 a incriminat distinct, în art. 84 alin. 1, pct. 2, ca infracțiune „emiterea unui cec fără a avea la tras disponibil suficient, sau după ce a tras cecul și mai înainte de trecerea termenelor fixate pentru prezentare, de a dispune altfel, în total sau în parte de disponibilul avut”, afară de cazul când faptul constituie un delict sancționat cu o pedeapsă mai mare.

Prin Decizia în interesul legii cu nr. IX/24.10.2005 s-a decis că, întrucât infracțiunea de înșelăciune prev. de art. 215 alin. 4 din Codul penal din 1968 prevede o pedeapsă mai mare, atunci când este întrunit elementul constitutiv al inducerii în eroare fapta de a emite un cec fără acoperire va constitui infracțiunea de înșelăciune, iar, în caz contrar, va constitui infracțiunea prev. de art. 84 alin. 1, pct. 2 din Legea nr. 59/1934.

Cum, fapta de emitere a unui cec fără acoperire este incriminată, în continuare, ca infracțiune în legea specială, respectiv Legea nr. 59/1934, astfel cum a fost modificată prin Legea 187/2012, la art. 84, pct. 2, este evident faptul că această faptă nu a fost dezincriminată, iar, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de înșelăciune, ne aflăm în fața unui mijloc fraudulos, care constituie prin el însuși o infracțiune, urmând a se aplica, potrivit dispozițiilor art. 244 alin. 2, teza finală din noul Cod penal, regulile de la concursul de infracțiuni.

1.3. În strânsă legătură cu această problemă de drept, în cadrul întâlnirii procurorilor șefi ai Secțiilor urmărire penală de la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și parchetelor de pe lângă tribunale, ce a avut loc la sediul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în perioada 14- 15 mai 2015, s-a pus în discuție care este încadrarea juridică a faptei de inducere în eroare prin emiterea de file CEC fără acoperire. ([Minuta întâlnirii procurorilor șefi ai Secțiilor urmărire penală de la nivelul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și parchetelor de pe lângă tribunale - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, 14- 15 mai 2015, pag. 28](#))

Opinia participanților la întâlnire a fost în sensul că încadrarea juridică este aceea prevăzută de art. 244 alin. (1) și (2) Cod penal și art. 84 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 59/1934, în concurs, emiterea filei cec fiind, în acest caz, mijlocul fraudulos la care se referă art. 244 alin. (2) Cod penal.

Capitolul IV. Fraude comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice (art. 249-252)

Capitolul V. Distrugerea și tulburarea de posesie (art. 253-256)

Capitolul VI. Infracțiuni care au produs consecințe deosebit de grave (art. 256¹)

Titlul III. Infrapecțiuni privind autoritatea și frontiera de stat (art. 257-265)

Capitolul I. Infrapecțiuni contra autorității (art. 257-261)

Capitolul II. Infrapecțiuni privind frontiera de stat (art. 262-265)

Titlul IV. Infrapecțiuni contra înfăptuirii justiției (art. 266-288)

Titlul V. Infrapecțiuni de corupție și serviciu (art. 289-309)

Capitolul I. Infrapecțiuni de corupție (art. 289-294)

Capitolul II. Infrapecțiuni de serviciu (art. 295-309)

Titlul VI. Infrapecțiuni de fals (art. 310-328)

Capitolul I. Falsificarea de monede, timbre sau alte valori (art. 310-316)

Capitolul II. Falsificarea instrumentelor de autentificare sau de marcarea (art. 317-319)

Capitolul III. Falsul în înscrisuri (art. 320-328)

Titlul VII. Infrapecțiuni contra siguranței publice (art. 329-366)

Capitolul I. Infrapecțiuni contra siguranței circulației pe căile ferate (art. 329-333)

Capitolul II. Infrapecțiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice (art. 334-341)

1. Soluționarea cererilor de prelungire a dreptului de circulație, în situația în care perioada pentru care s-a admis prelungirea dreptului de circulație anterior a expirat
(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrelor I-II/2020, pag. 11)

1.1. Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

- a) dacă organul judiciar a respins o cerere anterioară de prelungire a dreptului de circulație în urma unei analize pe fond, nu va mai este posibil ulterior, până la soluționarea definitivă a cauzei, o prelungire a dreptului de circulație al inculpatului;
- b) dacă organul judiciar a admis cererile anterioare de prelungire a dreptului de circulație formulate de inculpat și, din motive neimputabile inculpatului noua cerere nu a fost soluționată până la expirarea ultimei

perioade pentru care a fost dispusă prelungirea dreptului de circulație, organul judiciar poate analiza pe fond temeinicia cererii de prelungire a dreptului de circulație;

- c) dacă organul judiciar a admis cererile anterioare de prelungire a dreptului de circulație formulate de inculpat și, din motive imputabile inculpatului noua cerere nu a fost soluționată până la expirarea ultimei perioade pentru care a fost dispusă prelungirea dreptului de circulație, organul judiciar poate analiza pe fond temeinicia cererii de prelungire a dreptului de circulație.

1.2. Argumentele soluției însușite

În ceea ce privește ipotezele b) și c), s-a avut în vedere că anterior nu a existat o concluzie a organului judiciar, în urma unei analize pe fondul cererii de prelungire a dreptului de circulație, că inculpatului, raportat la circumstanțele personale și reale, nu i se poate acorda prelungirea dreptului de a conduce vehicule până la soluționarea definitivă a cauzei.

2. Cererea de prelungire a dreptului de circulație în situația formulării cererii în termenul de amânare a pronunțării, respectiv, după pronunțare, dar fără să se fi formulat cale de atac împotriva hotărârii de fond sau în termenul de motivare, înainte de transmiterea dosarului în calea de atac

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului I/2016, pag. 6)

2.1. Rezumatul și argumentele soluției însușite (UNANIMITATE)

Cererea de prelungire a dreptului de circulație rămâne în competența de soluționare a judecătorului fondului cauzei, considerându-se că judecătorul fondului rămâne investit cu soluționarea cauzei până la expirarea termenului de declarare a căii de atac sau până la rămânerea definitivă a hotărârii. Cererea de prelungire a dreptului de circulație este înregistrată și soluționată cu citarea tuturor părților (decizia ÎCCJ nr. 1 din 15 martie 2010), fără repunerea pe rol a fondului cauzei.

3. Cu privire la organul judiciar competent (procuror sau judecător de cameră preliminară) a dispune, conform art. 111 alin. (6) din O.U.G, nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, prelungirea dreptului de circulație, în cazul în care în cauză s-a dispus de către procuror o soluție de neurmărire sau de netrimiteră în judecată, atacată cu plângere la instanță (conform art. 340-341 din Codul de procedură penală), precum și în situația în care s-a dispus de către procuror renunțarea la urmărirea penală, fiind sesizat judecătorul de cameră preliminară pentru confirmarea ordonanței prin care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrelor III-IV/2016, pag. 1)

3.1. Rezumatul soluției însușite (CU MAJORITATE CALIFICATĂ)

Judecătorul de cameră preliminară este competent să se pronunțe asupra prelungirii dreptului de circulație, în ambele ipoteze, a procedurii plângerii prevăzute de art. 340 - 341 Cod procedură penală împotriva unei soluții de neurmărire sau de netrimitere în judecată precum și în situația confirmării ordonanței prin care procurorul a dispus renunțarea la urmărire penală.

3.2. Argumentele soluției însușite

În lipsa unor dispoziții de procedură penală exprese, care să reglementeze materia, judecătorul de cameră preliminară este competent să se pronunțe asupra prelungirii dreptului de circulație în ambele ipoteze, dosarul aflându-se pe rolul său, fiind astfel, investit cu orice cerere accesorie procedurii principale.

4.Încadrarea juridică a faptei de conducere a unui autovehicul având permis de conducere provizoriu (eliberat de autoritățile din Marea Britanie) și fără a avea dreptul de a conduce autovehicule pe drumurile publice din România

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului I/2022, pag.10)

4.1. Rezumatul soluției însușite (MAJORITATE)

Opinia majoritară a judecătorilor prezenți la întâlnire este în sensul că fapta de a conduce un autovehicul pe drumurile publice, având permis de conducere provizoriu eliberat de autoritățile din Marea Britanie și fără a avea dreptul de a conduce autovehicule pe drumurile publice din România, întrunește elementele infracțiunii incriminate de art. 335 alin. (2) - ultima ipoteză din Codul penal: „care nu are dreptul de a conduce autovehicule în România”, cu motivarea că inculpatul care deține permis de conducere provizoriu emis de autoritățile din Marea Britanie și care conduce un autovehicul pe drumurile publice din România nu se află în situația reglementată de art. 335 alin. (1) din Codul penal - cea de persoană care nu posedă permis de conducere - , ci în situația celui care nu deține permis de conducere valabil în România. Or, chiar dacă inculpatul nu deține permis de conducere valabil în România, acesta are permis de conducere provizoriu emis de autoritățile engleze, valabil doar pe teritoriul statului emitent (permisul provizoriu emis de autoritățile din Regatul Unit al Marii Britanii este valabil doar pe teritoriul acestei țări și totodată impune anumite restricții cu privire la modalitatea de folosire a acestuia pe drumurile publice din această țară, nefiind recunoscut în alte țări din Uniunea Europeană, inclusiv în România), astfel că fapta lui de a conduce un autoturism pe drumurile publice fără să dețină un permis de conducere valabil în România întrunește elementele infracțiunii incriminate de art. 335 alin. (2) - ultima ipoteză din Codul penal („care nu are dreptul de a conduce autovehicule în România”), deoarece permisul provizoriu nu este recunoscut de Convenția asupra circulației rutiere (Viena, 1968), acesta nefiind valabil în afara țării emitente.

4.2. Argumentele soluției însușite

Fapta se încadrează în dispozițiile art. 335 alin. (2) din Codul penal, arătându-se că titularul permisului provizoriu se află în situația persoanei care nu are dreptul de a conduce autovehicule în România.

Dispozițiile art. 335 alin. (1) din Codul penal reglementează și sancționează cu pedeapsa de la unu la 5 ani închisoare „conducerea pe drumurile publice a unui autovehicul ori a unui tramvai de către o persoană care nu posedă permis de conducere”, în timp ce

„conducerea pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană al cărei permis de conducere este necorespunzător categoriei sau subcategoriei din care face parte vehiculul respectiv ori al cărei permis i-a fost retras sau anulat ori căreia exercitarea dreptului de a conduce i-a fost suspendată sau care nu are dreptul de a conduce autovehicule în România” este reglementată de prevederile art. 335 alin. (2) din Codul penal și sancționată cu pedeapsa închisorii de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă. Teza finală a art. 335 alin. (2) din Codul penal vizează o serie de situații concret delimitate, mai exact ipoteza persoanei care conduce pe drumurile publice posedând un permis de conducere corespunzător, ce nu a fost retras sau anulat, căreia exercitarea dreptului de a conduce nu i-a fost suspendată, dar care nu are dreptul de a conduce autovehicule în România, având acest drept în afara teritoriului țării.

Permisul de conducere provizoriu eliberat de autoritățile din Marea Britanie (Driver and Vehicle Licensing Agency - DVLA) conferă dreptul de a conduce (exclusiv) pe teritoriul Marii Britanii, astfel că fapta de a conduce un autovehicul pe drumurile publice, având permis de conducere provizoriu eliberat de autoritățile din Marea Britanie și fără a avea dreptul de a conduce autovehicule pe drumurile publice din România, întrunește elementele infracțiunii incriminate de art. 335 alin. (2) - ultima ipoteză din Codul penal: „care nu are dreptul de a conduce autovehicule în România”, întrucât inculpatul care deține permis de conducere provizoriu emis de autoritățile din Marea Britanie și care conduce un autovehicul pe drumurile publice din România nu se află în situația reglementată de art. 335 alin. (1) din Codul penal - cea de persoană care nu posedă permis de conducere - , ci în situația celui care nu deține permis de conducere valabil în România. Chiar dacă inculpatul nu deține permis de conducere valabil în România, acesta are permis de conducere valabil emis de autoritățile din Marea Britanie (permis provizoriu, valabil doar pe teritoriul statului emitent: permisul provizoriu emis de autoritățile din Regatul Unit al Marii Britanii este valabil doar pe teritoriul acestei țări și totodată impune anumite restricții cu privire la modalitatea de folosire a acestuia pe drumurile publice din această țară, nefiind recunoscut în alte țări din Uniunea Europeană, inclusiv în România), astfel că fapta lui de a conduce un autoturism pe drumurile publice fără să dețină un permis de conducere valabil în România întrunește elementele infracțiunii incriminate de art. 335 alin. (2) - ultima ipoteză din Codul penal („care nu are dreptul de a conduce autovehicule în România”), deoarece permisul provizoriu nu este recunoscut de Convenția asupra circulației rutiere (Viena, 1968), acesta nefiind valabil în afara țării emitente.

4.3. Prin [Decizia nr. 78 din 28 noiembrie 2022 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept, Înalta Curte de Casație și Justiție](#) - COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT ÎN MATERIE PENALĂ a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Alba Iulia - Secția penală prin care se solicita pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: "În situația în care, potrivit legislației române, este obligatoriu ca persoana care conduce pe drumurile publice un vehicul să dețină un permis de conducere, iar aceasta posedă exclusiv un permis de conducere provizoriu eliberat de autoritatea competentă din Marea Britanie («Provisional Driving Licence»), se reține forma atenuată a infracțiunii de conducere a unui vehicul fără permis de conducere prevăzută de art. 335 alin. (2) din Codul penal, respectiv situația în care persoana nu are dreptul de a conduce autovehicule în România?" .

Și a stabilit că: **Potrivit legislației române, conducerea pe drumurile publice a unui vehicul de către o persoană care deține un permis de conducere provizoriu valabil, eliberat de autoritatea competentă din Marea Britanie ("Provisional Driving Licence"), constituie infracțiunea de conducere a unui vehicul fără permis de conducere prevăzută**

de art. 335 alin. (2) din Codul penal, în situația în care persoana nu are dreptul de a conduce autovehicule în România.

Capitolul III. Nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materialelor explozive (art. 342-347)

Capitolul IV. Infrațiuni privitoare la regimul stabilit pentru alte activități reglementate de lege (art. 348-351)

Capitolul V. Infrațiuni contra sănătății publice (art. 352-359)

Capitolul VI. Infrațiuni contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice (art. 360-366)

Titlul VIII. Infrațiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială (art. 367-384)

Capitolul I. Infrațiuni contra ordinii și liniștii publice (art. 367-375)

1. Temeiul juridic al soluției de achitare a inculpatului cu privire la infracțiunea de constituire a unui grup infracțional organizat prevăzută de art. 367 Cod penal (fost art. 7 din Legea nr. 39/2003) în ipoteza în care infracțiunea ce reprezintă infracțiunea scop a grupului este dezincriminată, ca urmare a intrării în vigoare a Noului Cod penal

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului I/2015, pag. 16)

1.2. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

În situația enunțată, temeiul juridic al soluției de achitare este art. 16 lit. b) teza I-a Cod procedură penală.

1.3. Argumentele soluției însușite

Pentru ipoteza menționată, soluția de achitare se întemeiază în art. 16 lit. b) teza I-a Cod procedură penală, pe considerentul că infracțiunea de constituire grup infracțional organizat nu este prevăzută de legea penală.

1.4. Prin DECIZIA nr. 10 din 22 aprilie 2015 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept vizând modalitatea de interpretare a dispozițiilor art. 367 alin. (1) și (6) din Codul penal, Înalta Curte de Casație și Justiție - COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT ÎN MATERIE PENALĂ, în interpretarea dispozițiilor art. 367 alin. (1) și (6) din Codul penal a stabilit că, în ipoteza în care, odată cu intrarea în vigoare a noului Cod penal, infracțiunea care intră în scopul grupului organizat a fost dezincriminată, nu mai este îndeplinită una dintre trăsăturile esențiale ale infracțiunii, respectiv condiția tipicității.

Capitolul II. Infrațiuni contra familiei (art. 376-380)

1. Incidența dispozițiilor art. 4 Cod penal, de dezincriminare, a infracțiunii de incest sau dacă infracțiunea de incest constituie un element circumstanțial de agravare a infracțiunii de viol, prev. de art. 218 alin. 3 lit. b) și c) Cod penal în vigoare

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterile problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului II/2014, pag. 2)

1.1. Rezumatul soluției însușite (CU MAJORITATE)

Opinia participanților la întâlnire a fost în sensul că nu a operat dezincriminarea în ce privește infracțiunea de incest, astfel că nu sunt incidente dispozițiile art. 4 Cod penal.

1.2. Argumentele soluției însușite

Prin incriminarea infracțiunii de incest prevăzută de art. 377, Cod penal nu restrânge sfera de incidență a infracțiunii de incest la raporturile sexuale consimțite, nu modifică elementele constitutive ale infracțiunii, ci adaugă în mod expres interpretarea constantă a doctrinei și a practicii judiciare, în sensul că incestul este săvârșit prin raport sexual consimțit.

Infracțiunea de incest nu a fost abrogată existând incriminată în noua reglementare cu același conținut constitutiv, diferind doar sfera relațiilor protejate prin incriminare, obiectul juridic special referindu-se în actuala reglementare la relațiile sociale privind desfășurarea vieții de familie în condiții morale și fără punerea în primejdie a fondului biologic al societății.

În reglementarea anterioară, obiectul juridic special al infracțiunii constă în relațiile sociale referitoare la desfășurarea vieții sexuale a persoanei în condiții morale și fără primejduirea fondului biologic al societății. Și în reglementarea anterioară infracțiunea de incest presupunea cooperarea a două persoane.

În consecință nu a operat dezincriminarea în ce privește infracțiunea de incest, astfel că nu sunt incidente dispozițiile art. 4 Cod penal.

Aplicarea art. 4 Cod penal în ce privește această infracțiune în cadrul procesual invocat și aplicat ar corecta încadrări juridice și condamnări dispuse prin hotărâri judecătorești definitive pentru a realiza o aplicare uniformă sub aspectul aplicării noului Cod penal care infirmă jurisprudența obligatorie a ÎCCJ dată în decizia în interesul legii menționată.

Capitolul III. Infracțiuni contra libertății religioase și respectul datorat persoanelor cercetate (art. 381-384)

Titlul IX. Infracțiuni electorale (art. 385-393)

Titlul X. Infracțiuni contra securității naționale (art. 394-412)

Titlul XI. Infracțiuni contra capacității de luptă a forțelor armate (art. 413-437)

Titlul XII. Infracțiuni de genocid, contra umanității și de război (art. 438-445)

Titlul XIII. Dispoziții finale (art. 446)

Infrațiuni prevăzute de legi speciale

Legea 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale

1. Ca urmare a modificărilor aduse articolului 10 alin. (1) și alin. (2) din Legea 241/2005, privind instituirea pedepsei amenzii sau a unei cauze de nepedepsire în cazul plății prejudiciului cauzat sau, după caz, a celui produs majorat cu 20%, s-a ridicat problema interpretării noțiunii de prejudiciu cauzat și prejudiciu produs prin comiterea faptei, cu efect asupra stabilirii cuantumului concret al sumei plătite de către inculpat de bunăvoie în cursul urmăririi penale sau a judecării

(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului II/2021, pag. 25)

1.1. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

Opinia unanimă a judecătorilor prezenți la întâlnirea trimestrială este în sensul că fiecare dintre noțiunile de „prejudiciu cauzat”, respectiv „prejudiciu produs prin comiterea faptei” reprezintă prejudiciul creat prin săvârșirea faptei (prin săvârșirea infracțiunii), respectiv prejudiciul care rezultă din actele dosarului, și anume din rechizitoriu sau din actele financiar-contabile existente la dosar.

1.2. Argumentele soluției însușite:

Prin Decizia nr. 1084/2009, Decizia nr. 272/2010, Curtea Constituțională a statuat: „Cuantumul prejudiciului cauzat este cel care rezultă din actele dosarului, și anume din rechizitoriu sau din actele financiar-contabile existente la dosar”, iar „... stabilirea în concreto a prejudiciului cauzat aparține în faza de urmărire penală procurorului de caz.” Prin Decizia nr. 101/2021 a Curții Constituționale (M.Of. nr. 295 din 24.03.2021) - paragraful 129, se arată că cele de mai sus sunt valabile și în privința sintagmei „prejudiciu produs prin comiterea faptei”.

Pentru aplicarea cauzei de nepedepsire prevăzute de art. 10 din Legea nr. 241/2005, pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 55/2021, este necesară **acoperirea prejudiciului produs prin comiterea faptei (a prejudiciului cauzat prin săvârșirea infracțiunii)**, precum și a unei majorări de 20% din „baza de calcul”, la care se adaugă dobânzile și penalitățile [astfel cum rezultă din considerentele Deciziei nr. 101/2021 a Curții Constituționale (M.Of. nr. 295 din 24.03.2021) - paragraful 130].

Prin „bază de calcul” - care însoțește procentul de 20%, reprezentând marja care se adaugă la prejudiciul creat prin săvârșirea infracțiunii - , se înțelege valoarea concretă a prejudiciului, respectiv prejudiciul în concreto [considerentele Deciziei nr. 101/2021 a Curții Constituționale (M.Of. nr. 295 din 24.03.2021) - paragraful 130].

Prejudiciul *in concreto*, respectiv „baza de calcul”, reprezintă prejudiciul material principal - **debitul principal** (fără accesorii fiscale - dobânzi și/sau penalități).

Acest prejudiciu *in concreto* - **debitul principal** - constituie „baza de calcul” la care se aplică majorarea de 20%, prevăzută de dispozițiile art. 10 din Legea nr. 241/2005, pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 55/2021.

În ce privește accesoriile fiscale (dobânzi și penalități) acestea se calculează raportat la „baza de calcul”, respectiv la debitul principal (nemajorat cu procentul de 20%), singurul devenit exigibil, ceea ce determină calcularea accesoriilor fiscale aferente debitului principal, începând cu data exigibilității acestuia și până la data plății efective.

În concluzie, pentru a se putea face aplicarea cauzei de nepedepsire prevăzute de art. 10 din Legea nr. 241/2005, pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 55/2021, este necesar ca inculpatul să facă dovada achitării următoarelor sume de bani:

1. suma de bani reprezentând plata/achitarea debitului principal (prejudiciul *in concreto*), fără accesorii fiscale;

2. suma de bani reprezentând plata/achitarea unei majorări de 20% din „baza de calcul”, adică din debitul principal (fără accesorii fiscale);

3. suma de bani reprezentând plata/achitarea accesoriilor fiscale (dobânzi și/sau penalități), calculate conform Codului de procedură fiscală, aferente debitului principal.

Așadar, suma de bani cu privire la care inculpatul trebuie să facă dovada achitării, pentru a beneficia de cauza de nepedepsire prevăzute de art. 10 din Legea nr. 241/2005, modificată prin Legea nr. 55/2021, reprezintă totalul sumelor de bani de la punctele 1, 2 și 3.

1.4. Problema de drept a fost discutată și la întâlnirea președinților secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, Craiova, 3-4 iunie 2021 ([Minuta Întâlnirii președinților secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel Craiova, 3-4 iunie 2021](#)).

La respectiva întâlnire, nu a fost tranșată problema de drept, precizându-se că pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție se află o sesizare a Curții de Apel București, pentru dezlegarea acestei chestiuni de drept, cu termen în luna septembrie.

1.5. [Prin decizia nr. 66 din 29 septembrie 2021 \(dosar nr. 1629/1/2021\), Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală al Înaltei Curți de Casație și Justiție a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel București – Secția a II-a penală și a stabilit că „Dobânzile și penalitățile la care se referă art. 10 alin. \(11\) din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale se aplică doar la prejudiciul produs prin comiterea faptei, fără a se lua în considerare majorarea cu 20% din baza de calcul”.](#)

1.6. Problema de drept a fost discutată și în cadrul întâlnirii președinților secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, București, 15-16 noiembrie 2023 ([Minuta întâlnirii președinților secțiilor penale ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, București, 15-16 noiembrie 2023](#)).

Opinia agreată de participanții la întâlnire a fost în sensul că pedeapsa prevăzută de lege în cazul infracțiunii de evaziune fiscală este cea prevăzută de legiuitor în textul de incriminare (art. 9 alin. 1 din Legea nr. 241/2005), respectiv pedeapsa închisorii, întrucât, în

caz contrar, s-ar crea incertitudine în privința pedepsei prevăzute de lege pentru sancționarea infracțiunilor de evaziune fiscală.

S-a apreciat că o interpretare în sens contrar este exclusă, întrucât ar presupune practic condiționarea prevederii în legea penală a pedepsei ce poate fi aplicată pentru săvârșirea infracțiunii de evaziune fiscală de conduita ce urmează a fi adoptată de către inculpat, ulterior săvârșirii infracțiunii (plata/neplata prejudiciului), aspect care ar genera neclaritatea și imprevizibilitatea normei în discuție. S-a subliniat faptul că art. 10 alin 1 din Legea nr. 241/2005 nu este o normă de incriminare, întrucât nu conține descrierea unei fapte penale și nu prevede pedeapsa aferentă comiterii acestei fapte, ci prevede doar o modalitate de individualizare a pedepsei, respectiv cazurile în care, ca urmare a manifestării unei conduite de căință activă din partea autorului infracțiunii prevăzute de art. 9 alin. 1 din Legea nr. 241/2005, se aplică pedeapsa cu amenda. În esență, s-a apreciat că art. 10 alin 1 din Legea nr. 241/2005 reglementează de fapt o cauză de înlocuire a pedepsei închisorii prevăzute de lege pentru infracțiunea de evaziune fiscală (art. 9 alin. 1 din Legea nr. 241/2005), cu pedeapsa amenzii, în ipoteza în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute de textul legal precitat.

Legea nr. 187/2002 pentru punerea în aplicare a Codului penal

1. Incidența fie a art. 10, fie a art. 15 din Legea nr. 187/2002 pentru punerea în aplicare a Codului penal, în situația în care un inculpat a fost condamnat la o pedeapsă cu închisoarea, a cărei executare a fost suspendată condiționat, potrivit art. 81 C.pen. 1969, iar în cursul termenului de încercare și ulterior intrării în vigoare a noului Cod, a comis din nou o infracțiune.

[\(Minuta întâlnirii trimestriale a judecătorilor pentru dezbaterea problemelor de drept soluționate în mod neunitar de instanțele din raza Curții de Apel Iași, în materie penală, aferentă trimestrului II/2015, pag. 15\)](#)

1.1. Rezumatul soluției însușite (UNANIMITATE)

În situația enunțată, soluția este în sensul aplicării dispozițiilor art. 15 din Legea nr. 187/2012. În același sens și în susținerea aceleiași soluții este și decizia nr. 13/6 mai 2015 a ÎCCJ în pronunțarea unei hotărâri prealabile.

1.2. Prin [Decizia nr. 7/2016, ÎCCJ \(Complet DCD/P\)](#) a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Bacău – Secția Penală, Cauze Minori și Familie în Dosarul nr. 1437/829/2014, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept: „dacă la stabilirea legii penale mai favorabile, conform art. 5 din Codul penal, pentru infracțiuni comise anterior datei de 1 februarie 2014, aflate în concurs cu una sau mai multe infracțiuni comise după intrarea în vigoare a noului Cod penal, Decizia nr. 265/2014 a Curții Constituționale se aplică avându-se în vedere toate infracțiunile comise de inculpat și impune aplicarea noului Cod penal pentru toate infracțiunile ori se aplică doar în raport de infracțiunile comise anterior datei de 1 februarie 2014, existând astfel posibilitatea aplicării dispozițiilor din vechiul Cod penal pentru acestea din urmă”.

Înalta Curte a stabilit faptul că în aplicarea dispozițiilor art. 5 din Codul penal, în cazul pluralității de infracțiuni constând în săvârșirea unor infracțiuni anterior datei de 1 februarie 2014, respectiv a unor infracțiuni comise după intrarea în vigoare a noului Cod penal, pentru infracțiunile săvârșite anterior datei de 1 februarie 2014 se va aplica legea penală mai favorabilă – identificată ca fiind legea veche sau legea nouă – iar pentru

infracțiunile săvârșite sub imperiul legii penale noi, precum și pentru tratamentul sancționator al concursului de infracțiuni, se va aplica legea nouă, conform art. 3 din Codul penal și art. 10 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal.